کک او زرینه

Ketabton.com

عبدالغفور لیوال

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیلیزه

د هېلمند(۱) پر غاړه ناست یم ، سیند بهیږي
د بابا له لوړو غرونو را خوځیږي
غاړې غاړې د هامون تر اېلبندونو
په څپو وایي کیسې د تاریخونو
څه رازونه د طبیعت له کتابونو
یه هېلمنده! یه څپانده مسته سینده!
تا نه اورم ، غلي غلي راته ښایې
زما دتللیو زمانو ورک پرتمونه
ستا بهیر کې راروان په غورځنگونو
ستا څپو کې ، د نیکونو حسرتونه
یه هېلمنده ! یه سرکشه مسته سینده !
لا به څومره ازمویې ته ارادې مو
ستا په څېر زموږ پراخه حوصلې دي
چې مو څومره ډوبوې لا نه ډوبیږو
چې مو څومره کړوې هومره پخیږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا په ځېر مو غورځنګونه مست څپانده
ستا پرځنډو مو جنډې دي لا رپانده
موږ هماغه یو، چې وو او لا به پایو
تا به ښښو، لا به مستیږو تا به ستایو
زه دې اورم، چې څپو کې را ته وایې
حماسې زما د نیکونو، د ساکانو (۲)
زه دې وینم چې لا مست یې هم څپانده
خاطرو کې د پیړیو ځې بهانده
درته غوږ یم راته وایه راته وایه !
د نیکونو پرتمونه راته ښایه، راته ښایه !

لومړی سرود

د هیلمند د څپو خوږ ورم لګیږي
د ګز څنې له اوبو سره نخیږي
لوی زرنګ (۳) د پسرلي د کور میلمه شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړه سپینې بتې کڅ سره تاویږي
سږکال ډېرې اوبه راغلې په هېلمند کې
د بابا پر څوکو ډېرې واورې شوي
د سیند غاړې ته د شنو باغونو منځ کې
د سپرو سپاهیانو ډله راروانه
د اسونو تر شا دوړې پورته کیږي
سپاره راغلل د هېلمند سلام یې وکړ
د سیند غاړه کې خواره وراه راتاو شول
د تاهیس ماساد (۴) مزدک ته لږ ورڅېرمه
هغه ځای چې د سیندونو اروا گرځي
هر سهار، چې په کې لامبي هاپي (۵) ښکلې
د اسمان زر فروهرې (٦) په کې ستایي
د ساکي ټبر د سوبو عظمتونه .
د سپاهیانو مشرغږ وکړ سپروته
له مزدکه گرد راتاو شئ، نیزه والو
خادمان دې د سیند غاړه کړي گلپوښه
د هوما(۷) څلویښت خُمونه دلته راوړئ
سبا ورځ سپېڅلې ورځ د دغه کال ده
گیبځ وخته چې لا لمر نه وي ختلی
چې لا بتې د سیند غاړه کې تاویږي
د ساکانو د دربار سپاهیان به راشي
لمرخاته به د دعا رسم پرځای شي
د ساکانو ملکه، هغه اغلې
چې لښکر یې د اویا زره سپرو دی
هغه پېغله چې لمسی د تایمرېس (۸) ده
زموږ ستره ملکه ښکلې زرینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمرخاته به د دعا رسم پرځای کړي
د سپېڅلي هېلمند څو پستې خپې به
د هغې د قدمونو درشل ښکل کړي
سبا لویه ورځ ده، ټول زرنگ په تمه
د هېلمند برکتونه دې مدام وي
د زرینې ملکې د تاج ځلا ته
د لمر، ستوریو او سپوږمې دې پرې سلام وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم سرود

د سهار د وروستي ستوري ځلا درومي
سباوون پر اسمان سپینه کرښه کاږي
ستر هېلمند د زمانې په څېر روان دی
چېرته غلی، چېرته مست او خروشان دی
لوی مزدک ته د تاهیس ماساد ورڅېرمه
ډېر وګړي راټول شوي دي دعا ته
څه سپین ږیري، څه مېرمنې، څه ځوانان دي
درباریان کتار کتار ولاړ پر لاره
په پیره ولاړ سپاهیان دي نیزه واله
د ساکي ټبر مشران بر سر ولاړ دي
څوک راغلي د پامیر له سردرو دي
څه د ستري باکتریا (۹) له زاړه ښاره
څه مشران له هیندوکښه (۱۰) را اوښتي
له باګرام ، ناګرویهار (۱۱) اوکابورا (۱۲) نه
د سیند غاړه نن سهار داسې رنګینه
لکه ګډ شي سبزه زار له لاله زاره
ټول په تمه دي د ځوانې ټولواکمنې
هغه ښکلې، د ساکي ټبر ملکه
د زرینې د کوکب اواز شو پورته
لوی ډولونه په غربا شول چېرې لرې
توروړمونو غاړې واېستې هوا ته
د چنچنیو سېل شو پورته له باغونو
سپینې بتې د سیند غاړې ته شوې غلې
د اسونو شیشنهار شو په میدان کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

گوربتان جوړه راتاو شول په اسمان کې
روان تخت دی پر اوږو د غلامانو
لس کنیزې وړپسې دي سينګار کړې
سل ساتونکي سپين اسونه ترې چاپېره
راروان د هېلمند غاړې ته کوکب دی
د روان تخت پر سر ناسته ملکه ده
شنه بخمل باندې د تخت داسې ښکارېږي
لکه سپينه سپوږمۍ هسکه پر شنه څوکه
زرين تاج يې جوغه دار پر سر ولاړ دی
هسکه غاړه يې د سپينې قو تمثال دی
درباريان لاس پر نامه ورته ولاړ دي
د زرينې تخت روان په دبدبه دی
نيزه وال سپاهيان ولاړ دي لکه پڅې
لښکر ټول ورته ولاړ په تلوسه دی
لا لمر څرک نه دی وهلی، خو رڼا ده
غلی شور د هېرمند خوږ په غوږ لګيږي
د مرغيو شورماشور راځی له ونو
د سهار ورږمه پسته پسته چليږي
ترومونو غاړې هسکې کړې نوا ته
د ډولونو غربهار اورېدل کيږي
ملکه له تخته کوزه په غرور شوه
د سيند غاړې ته يې واخيستل ګامونه
د سهار پستو ورږمو يې جامې ښکل کړې
زرين تاج لاندې يې زلفې په نڅا شوې
تورې سترګې يې څپو سره په جنګ وې
د سيند غاړې ته ورکوزه شوه اوبو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوبو پستو څپو یې پښې ښکل کړې
د هېلمند اوبه یې لاس کې کړې راپورته
بیا یې وشیندلې خوا ته د باغونو
د خوږې هوا ژوره ساه یې کش کړه
ملکې کړې سترګې پټې ، مخ اسمان ته
د سرو شونډو په مکیز یې کوم څه وویل
د خپل تخت خوا ته ستنه په ناز ادا شوه
د مزدک د دروازې د دالان مخ ته
د هوما ځلوبښت خُمونه کتار ایښي
هر یو خُم سره یوه ساقي ولاړه
سور دسمال د ملکې لاس کې ښکاره شو
او ځلویښت جامونه ډک شول له خُمونو
توروmونو کړې غړانګې په هوا کې
د ډولونو غربهار ورسره مل شو
ملکې یوه د سر کوپړۍ (۱۳) کړه پورته
د پارتیانو د پاچا د سر کوپړۍ وه
شوې روانې جام په لاس ښکلې ساقیانې
په خرام خرام نږدې شوې ملکې ته
هر یوې خپل جام خالي کړ په کوپړۍ کې
ملکې په دواړو لاسو وه نیولې
کوپړۍ ډکه له ځلوېښت جامه هوما شوه
ملکه شوه بیا روانه د سیند خواته
په اوبو کې کوزېدله کوزېدله
سپین کمیس یې د سپین ګل په څېر چترۍ شو
په اوبو کې ملکه داسې ښکاره شوه
لکه سپینه قو چې ګډه په اوبو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه سپین سوسن چې وناخي ځپو کې
لکه سپینه سپوږمۍ ځل وکړي اسمان کې
په اوبو کې یې تصویر کړی کړی شو
د هېلمند غېږ کې هوسا روح د شهۍ شو
چې اوبه یې زنګنو نه شوې ورپورته
د کوپړۍ شراب یې تویې کړل په سیند کې
مخ اسمان ته په لوړ غږ یې دعا پیل کړه :
د تاهیس ماساد په روح یې کړه قبوله
ستر هېلمنده ! د ساکانو دا دعا ده
ستا ځپې دې تر ابده وي روانې
ستا له شوره مو دې ژوند اخلي خوندونه
د بابا څوکې له واورو تشې مه شه
ستا ناوونه په مستۍ تل بهاند اوسه
د ساکانو د ټبر سپېڅلیه سینده
زموږ د تندې د خړوب اسماني جامه
پرتا ویاړو ، کروندو ته اوبه راکړه
کب نیونکیو ته پریمانه کبان راوړه
زر مینځونکیو ته د زرو ذرې ورکړه
د باغونو د بدن د ژوند چینه شه
په ویالو کې ور بهیږه تر هرکلي
او د ژرندو پر مېچنو ورشېوه سه
فروهرې د اسمان په تاکې لامبي
وچو دښتو ته د ژوند روح روان شه
دا شراب ! دغه هوما! زموږه نذر
ستا رګونو کې زموږ د دعا نښه
د ساکانو اووه ټبره راټول شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که (تیشخولي) (۱۴) که (کخوال)(۱۵) که (هومايي)(۱٦) دي
(ماساگیت)(۱۷) هم (اسپه يان)(۱۸) هم (دهاوي)(۱۹) دي
ورسره دي د (کاسيانو)(۲۰) لوی مشران هم .
دلته ټول نن راټول شوي او تا ستايي
اوو ټبرو نه څلوېښت مشران راغلي
ستر هېلمنده! ستا تر څنگه راټول شوي
د هر مشر په نامه مو یو خُم ایښی
له هرخُم نه مو سپېڅلې هوما راوړه
چې یې نذر کړو دا ستا بهاندې غبږ ته
د ساکانو د ها ستر دوښمن کوپړۍ کې
چې پر موږ یې ستا اوبه هم پېرزو نه وې .
د پارتیانو د پاچا د سرکوپړۍ مو
د هوما له څلوېښت جامه کړه راډکه
ستا اوبو ته مو ښښلي مست هوما دي
چې تا مست کړي، په څپو شې، په غورځنگ شې
د پارتیانو د پاچا کوپړۍ ده نښه
چې موږ ټول سره یو لاس یو او یو زړه یو
نن جوړيږي د ساکي ټبر ټولنه
نن مزدک دیوه نوي پیل شاهد دی
نن هېلمند د یوه لوی تړون قاصد دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېیم سرود

د مزدک تر څنګ راټول ځلوېښت مشران شول
څه مشران هم د ملکې له درباره
ملکه ده راروانه له کېږدۍ نه
واه! په نویو اسماني جامو کې راغله
د ښایست پرنیاني جامو کې راغله
د ساکي ټبر مشران کتار ولاړ دي
د ښایسته زرینې امر ته تیار دي
ملکه پر خپل دریځ ور وختله
مخامخ څه په وقار ګوري لښکر ته
د ځلوېښت مشرانو خپل ته یې خطاب دی
د ملکې د وینا یو نوی باب دی :
((د ساکي ټبر مشرانو سترې مه شئ
خدای مو راوله د ستر هېلمند درګاه ته
لوی زرنګ مو هرکلي ته سترګې ایښي
زمانې مو د جنګونو تر شا پرېښي
نن راټول پر یو ټغر پر یوه غولي
د ساکي خېلخانو جوړه ده ټولنه
تر دعا وروسته مو نن سره جرګه ده
پر اوبو د ستر هېلمند مو مرکه ده
د ساکانو لوی هېواد به نن بنیاد شي
د اووه ګونو خېلخانو به پرې زړه ښاد شي
له هامونه تر کاسغر او امو روده
له باختره تر باګرام او تر کابله

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر له ننه به دا ټول د ساک هېواد وي
له پاميره رانيولې تر زابله
سر له ننه زموږ وطن لوی ساکستان (۲۱) دی
د ارين د لوی کاله پر زړه ودان دی
د ساکي ټبر اووه لويې پښې دي
د ساکي ټولنې خويندې خېلخانې دي
که زرنګ دی او که بُست (۲۲) زموږ دوه سترګې
زموږ له سوبو په پارتيانو زلزلې دي
تاسو ټول څلوېښت مشران زموږ ښاغلي
د ساکانو د ټبر د سر وګړي
په دربار کې زما درې ورځې مېلمه ياست
سره وتړئ د کلک پيوستون پړي .
ساکستان دې وي سر لوړی تر ابده!
په هېلمندخړوب او مست دې په هوما وي
له هرنن نه مو د ې ښه هره سبا وي !))
لښکر چيغې کړې ، مشرانو غږ کړ پورته :
تخت و بخت دې برقرار اوسه اغلې
زموږ سترې ملکې، زرينې ښکلې !
موږ راټول ستا په درشل، ستا په بورجل يو
ساتندوی د ساکستان په ګډ مورچل يو
ساکستان زموږ هېواد دی موږ پرې وياړو
د هېلمند د هر يو څاڅکي حساب غواړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځلورم سرود

د زرنګ د پاچاهي ارګ په ماڼۍ کې
د هوما جامونه ګرځي مجلس جوړ دی
زرينه ملکه بر سر پر تخت ناسته
خادمان او کنيزانې ترې تاويږي
د ساکي مشرانو مخ ته پيالې ايښې
د هر يو ترڅنګ کوپړۍ دي د سرونو
څه په زرو دي پوښلې څه په سپينو
په دربار کې ده رڼا د قنديلونو
هر قنديل کې سل خوشبويه ډېوې بلې
د جامونو له کړنګا سره يو ځای شو
شرنګهار د پايزېبونو د ساقيانو
يا خندا ده يا خبرې د مشرانو
چېرته لرې د رباب و چنګ نغمه ده
يو ناڅاپه ملکه شوه را ولاړه
شور و زوږ چوپ شو يو دم په ټول دربار کې
ملکې په ډېر غرور، په هسکه غاړه
د ساکانو پر مشرانو ناره وکړه :
يه زما د لوی ټبر سترو مشرانو !
يه په توره او په پوهه کې ښاغليو !
پيوستون دې زموږ ټولو مبارک وي
خو نن غواړم ، چې يو راز درته ښکاره کړم
په ګاونډ کې د پارتيانو(۲۳) د نيتونو
اردوان چې د پارتيانو اوس پاچا دی
لوی لښکر د پارس را ايستی زموږ جنګ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پینځه وارې شل شل زره یې سرتیري
ورسره دي ډېر اسونه او اس ګاډي
په زنځیر تړلي سل وحشي پیلان هم
زموږ ښارګرو یې شمارلي دي پوځونه
اردوان دی راروان د زرنګ بند ته
چې د پیل په زور یې وران کړي یو ناڅاپه
زموږ ښار په لوی سیلاو باندې لاهو کړي
او بیا واړوي هېلمند و خپل وطن ته
زه زرینه ، چې لمسۍ د (تایمرېس) یم
چې لومړۍ ستره واکمنه زرینه وه
د کوروش د جنګ سوبمنه، ها ویاړلې
چې لښکر یې د پارسیانو تار په تار کړ
د خپل زوی کسات یې واخیست له کوروشه
چې د شاه پرې کړی سر یې ورنه راوړ
او په وینو د پارسیانو یې خړوب کړ
زما بدن کې هم تاویږي او چلیږي
د هغې انا د وینو غورځنګونه
د لومړۍ زرینې بله لور زرینه
نن ولاړه د هېلمند په ننګ و نام ده
هېلمند زوی د ساکستان زموږه ورور دی
هر یو څاڅکی د اوبو یې پر موږ پور دی
زموږ د مخ اب و ابرو همدغه سیند دی
زموږ پټې زموږ باغونه پرې خړوب دي
دا اوبه د ساکستان د وجود وینه
همدا سیند زموږ ډوډۍ زموږ خواړه دي
ټول ساکان د دغه ورور په وجود پایي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه سیند زموږ قدرت او سلطنت دی
زه لمسی د تایمریس بیا یم ولاړه
نن په ننګ د ستر هېلمند چې زما ورور دی
بل کوروش دی راروان بل یې لښکر دی
د لومړۍ زرینې روح موږ ته په تمه
هغه تېر تاریخ به بیا نن تکرارېږي
ما چې تاسو را بللي یاست له لرې
د یو نو ي جنګ پیغام درته لرمه
پر وطن د ننګ پیغام درته لرمه .
د ملکې په خبرو کې څه شور و
درباریان ټول په غورځنګ او شور ماشور شول
تر څنګونو شرنګاشرنګ د پلنو تورو
د جامونو شرنګاشرنګ له ټولو هېر کړ
اوګزریاخ (۲۴) ، چې د تیشخولو لوی سردار دی
په ادب شو راولاړ تعظیم یې وکړ
ملکې ورته په لاس اجازه ورکړه
اوګزریاخ ، هغه سردار د سردارانو،
وویل : تخت دې برقرار وي د زرینې
اردوان لا له پخوا نه زړګی ډک و
د خپل پلار پاچا فرهاد کسات یې غوښته
هغه کال (۲۵) ، چې اشکانیان بابل ته ولاړل
انتیوخوس . پاچا د روم . راغی جګړې ته
او فرهاد چې د رومیانو د جنګ نه و
له ساکي کڅوالو خواست د مرستې وکړ
د کڅوالو یو لښکر جنګ ته روان شو
په دې منځ کې د یونان لښکر رابېل شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتیوخوس يې په میدان یوازې پرېښود
فرهاد دم غنیمت وشمېره، سوبمن شو
انتیوخوس يې کړ تالا ترغې په جنګ کې
جنګ وروستی و، چې ساکان ډګر ته راغلل
خو مغرور فرهاد پر دوی نظر ونه کړ
د ساکانو مشر ورغی پاچا ته
چې موږ ژمنه کړه پوره، مرستې ته راغلو
زموږ برخه د جګړې راکړه واکمنه !
خو فرهاد چې مست د سوبې په ساغر و
د ساکانو لښکر سپک کړ په دربار کې
د ساکي کڅوالو ستر سالار څروان و
یوناني لښکر يې وغوښت خپلې خوا ته
یونانیان چې شول ملګري د ساکانو
د بل جنګ توپان يې پورته کړ اسمان ته
له سوبمن فرهاد يې لاره- ګودر ورک کړل
د رومیانو په دعا يې اشکانیان کړل
فرهاد ومړ، د ساکانو په جګړه کې
ډېر ې زمکې يې کړې خپلې، زموږ ساکانو
له بابل څخه پارتیا ن بېرته په شا شول
اردوان چې اوس ځایناستی د فرهاد دی
قسم کړی، چې کسات به د پلار اخلي.
ملکه، د اوګزریاڅ خبرې اوري
او نظر يې چېرته لرې دی ځیرلی
یو ناڅاپه يې سردار ته مخ راواړاو
د پارتیا نو ډېره زمکه وچه شوې
لکه وچه بیدیا تندې ده اخیستې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ویالو کې یې اوبه اوس نه بهیږي
د فرهاد تر وینو دوی ته اوبه ګرانې
اوسنۍ جګړه را پیښه پر اوبو ده
د فرهاد کسات به وي او یا به نه وي
د پارتیانو په هېلمند پسې لښکر دی
د زرنګ او بُست تر منځ د اوبو بند دی
په دې بند یې د پیلانو لاس ور بر دی
له هامونه خپلو کلیو ته جر باسي
ځو ویالې به د هېلمند له بستر باسي.
ازرشید، چې د کڅوالو لوی سردار و
په ملا ټیټ شو د ساکې زرینې مخ ته
په ادب یې پر ټټر کېښول لاسونه :
زه یم زوی د ستر څروان ، چې لوی سوبمن و
زما پلار مغرور فرهاد سره په جنګ شو
پېژانده یې د پارتیانو لښکر داسې
لکه پېژني چې خلک د لاس رغوی
زما پلار د هغه جنګ کیسه کړه داسې
چې لښکر کې د فرهاد یو لوی سالار و
د ساکانو لوی اتل ستر پهلوان و
نوم یې کک ، و د هوما له ستر ټبره
په هر متې کې یې د څو پیلانو زور و
کک د غره په څېر ولاړ او د غره زوی و
دی بللو (کک کهزاد) د پارس لښکرو
د فرهاد پاچا ملګری او همدم و
د فرهاد او د څروان سالار جګړه کې
د ساکانو مخ ته رانه غی ښاغلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویل : د خپلو عزیزانو جنگ ته نه ځم
خو فرهاد، چې د ساکانو تورو وخوړ
کک د خپل ملګري مرګ کړ ډېر خواشینی
زما پلار سالار ځروان داسې کیسه کړه
اردوان، چې د فرهاد پرځای پاچا شو
نو له کک سره یې کرکه و دوښمني شوه
کک راووت د پارتیانو له درباره
چېرته لرې کومې د ښتې ته روان شو.
په دې وخت کې، د هوما د ټبر مشر
ځوان هومان شو راولاړ ، چې څه ووایي
ملکې په اشاره اجازه ورکړه
هومان وویل : ملکه دې وي خوشاله
د ساکانو لوی هېواد دې تل ودان وي
تر هغو چې لمر راخیژي او سپوږمۍ شته
تر هغو دې تل ځواکمن ستر ساکستان وي
د ساکانو ټول اویا زره لښکر دی
خو ځوانان د هر ټبر تر دې لا زیات دي
ټول په ننګه د زرینې او هېواد یو
موږه ټول ستا پاچاهي باندې اباد یو
د ساکانو ټول اووه واړه ټبره
د هېلمند اوبو په ننګه ټول ولاړ یو
خو د سلو زنځیري پیلانو جنګ ته
څه چاره تر دې لښکر پورته په کار ده
د اسونو او پیلانو سره نه شي
د پیلانو مرګ د کک د ګورز ګوزار ده
بې له ککه دا جګړه ګټلی نه شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هېلمند پر اوبو بند ژغورلی نه شو
سل پیلان دي راروان چې بند ويجاړ کړي
زموږ لښکر تر پښو لاندې رالتاړ کړي
د پیلانو جنګ ته کک پهلوان بويه
چې هر ګورز يې زنځيري پيل راګوزار کړي

لوی لښکر د اشکانيانو تار په تار کړي
زموږ تربور ، هغه وياړلی سالار کک دی
په ځوانۍ د غره په شان مغرور او هسک دی
د هومان وينا ته ځير وه، د زرينې
په سرو شونډو څه خوږه موسکا خوره شوه
په پوښتنه يې هومان ته مخ وروا ړاو
ستا تدبير، لکه باران پر تږې زمکه
ستا وينا لکه درمان د زخمي زړه ده
وايه، چېرې به پيدا ستر پهلوان کړو ؟
د هېلمند په ننګ به يې څنګه راروان کړو ؟
د پيلانو د جګړې بله لار نه شته
بې له دې چې د کک ګورز ته يې حيران کړو
يه هومانه ! د هوما د ټبر مشره
کک کهزاد، چې ستا تربور دی چېرته اوسي؟
چې جرګه ورته مشران د ساکستان کړو
چې لو ی جنګ ته يې له ځان سره روان کړو
هومان سر د درناوي په دود را کوز کړ
ويل : زموږ د ملکې عمر دې اوږد وي
د فراه له کلا لرې يو هسک غر دی
د دې غره لمن کې اوسي کک وياړلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه لويه شاهانه كلا(٢٦) يې جوړه
په کې ناست وي په غرور زمونږ ښاغلی
خو کوم پټ غم يې په زړه دی لګيدلی
لکه غشی تېر و بېر ورنه وتلی
کک زخمي دی، کک غمجن دی کک ويرمن دی
غم خپګان د کک تر ټولو لوی دوښمن دی
څوک په راز د کک د زړه هېڅ خبر نه شول
شپه او ورځ ناست په دربار کې وي يوازې
د هوما ډک ډک خُمونه ورته ايښي
له ښايسته سترګو يې اوښکې وي روانې
خلک وايي: دي خبرې يې پرېشانې
بې له خپلو خادمانو او يارانو
نور يې څوک خلوت دربار ته تللی نه شي
ترې ويرېږي، څوک يې حال پوښتلی نه شي.
بس يوازې په دې راز يې مور پوهيږي
مور د زوی د زړه په حال باندې خبرېږي
مور يې هلته د فراه کلا(٢٧) کې اوسي
کله کله کک زرين تخت ور روان کړي
خپله مور خپلې کلا ته مېلمنه کړي
په اعزاز يې خپل دربار ته ور وبولي
په خلوت کې راز و نياز ورسره وکړي
سر د مور پر زنګون کيږدي او غم هېرکړي
زړه ارامه د واړه ماشوم په څېر کړي.
د زرينې سترګې ډکې شوې له هيلو
په کتلو کې يې ځل د رڼا وشو
د لاسونو په پړکا يې ټول ارام کړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول مشران يې يو يو تېر کړل له نظره
بيا يې وګنډلې سترګې په ډيوو کې
غږ يې پورته شو د هيلو په څپو کې :
کک به خامخا راځي دغې جګړې ته
ملا تړلی د پيلانو هنګامې ته
د سالار کک په وجود کې ساکي وينه
هم څپانده د هېلمند وياړلې مينه
کک به خامخا راځي زما باور دی
د فراه خوا ته مې حکم د سفر دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

پینځم سرود

د فراه لویه کلا، دنگ دیوالونه
یو کم سل یې دي ولاړ لوی لوی برجونه
یو کم سل برجونه ډک له سپاهیانو
د دیوال پر سر یې ځي جوړه اسونه
فراه رود نه راروان دي ډک نهرونه
شا او خوا یې واړه کلي او باغونه
شنه فراه لکه په شنه کمیس کې ناوې
له کلا نه دي راتاو ډک خندقونه
د خندق تر غاړې شنه دي د گز بوټي
په کې گرځي د هیلیو سپین خېلونه
نن فراه کې شور ماشور د خلکو ډېر دی
د سپاهیانو او عسکرو ځه غو غا ده
د کلا دروازه نن په گلو پوښ ده
پر ختیځ برج لگېدلې اووه جنډې دي
د ساکانو د اووگونو تېرونو
تورې، سرې او شنې جنډې هسکې رپېږي
دروازې نه رابهر کتار کتار دي
سپاهیان، ځه یې سپاره او ځه یې پلي
سینگار کړي مرییان او ښکلې مینځې
هرکلي ته راوتلي په تلوار دي
نن د ساکو ملکه، ستره زرینه
راروانه له زرنگه ده فراه ته
نن د ټول ساکستان حسن ټوله مینه
د فراه ستره کلا کې ده راټوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساکان ټول دي راوتلي تماشې ته
د زرينې ملکې مخ ننداري ته
د کلا په يوه څنډه کې ودانه
له ډېرو ښخه جوړه شنه ماڼۍ ده
لکه ګوته کې غمی داسې ځليږي
ګرد چاپېر يې د اوبو واړه لښتي دي
اولمن يې د ګلونو شنه ځولۍ ده
په ماڼۍ کې ده روښانه (۲۸) مېرمن ناسته
را روانه ورته ښکلې مېلمنه ده
شاه مېرمن روښانه ګوري دروازې ته
د ساکانو ملکه به کله راشي
هغه ستره زرينه، چې ژوند يې اوږد شه
ساکستان يې له وجوده نوراني دی
نن فراه کې مېلمنه ده د روښانې
بختور قدم يې زيری اسماني دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم سرود

د ماڼۍ په لوی تالار کې دوه مېرمنې
سره ناستې مخامخ پر دوه څوکیو
لاس په نام ورته ولاړې کنیزانې
دوه غلامه په لاسو کې صراحیانې
د هوما جامونه ایښي ملکو ته
شاه مېرمن روښانه ګوري زرینې ته
څومره ښکلې ملکه ده د ساکانو
څومره حسن خدای ورکړی دی هغې ته
د روښانې سترګې ځیر دي مېلمنې ته
او زرینه د روښانې په څېره کې
نښې ګوري د تېر شوي برم له ورایه
زړه کې وایي : افرین په داسې مور شه
چې د کک په څېر اتل یې دی روزلی
پهلوان کک چې لا دې نه دی لیدلی
افسانې یې د جنګونو اورېدلي
اوس د کک مېړانه ګوري د مور مخ کې
ولولو پسې اخیستې زړه یې رپي
د کک مور نه یې پوښتنې زړه کې ډېرې
ډېر رازونه دي، چې دا پسې راوتې
کک اوس چېرې دی؟ په څه باندې اخته دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلک وايي : چې يې ځان زنداني کړی
په کوم لرې غره کې اوسي تل يوازې
زړه يې تور دی له رزمونو او بزمونو ؟
د کک موري د ساکانو شاه مېرمنې !
يه د تېرو عظمتونو لوېې نښې !
د ساکانو اووه ټبره ځي جګړې ته
دا جګړه د ستر هېلمند پر سر جګړه ده
د هېلمند اوبه زموږ د وجود وينې
له دوښمن سره د ژوند و مرګ کيسه ده
ساکستان خو په هېلمند باندې ژوندی دی
د ساکانو کروندې دي که رمې دي
که باغونه ، که ښارونه دي که کلي
که ښاه ګانې، کاريزونه، که چينې دي
که انار دي که انګور اراکوزيا کې
که غنم دي که وربشې زموږ په بُست کې
که زرنګ په اوبو موړ په رمو ځورب دی
که دا شنه فراه ښايسته ده لکه ناوې
په هري کې هم بکواه کې شنه باغونه
که هامون که يې کبان دي که هيلۍ دي
بس د ټولو ژوند تړلی په هېلمند دی
اوس پاچا د اشکانيانو راوتلی
لوی لښکر يې د پيلانو خوځولی
راروان دی چې ړنګ بند د ساکستان کړی
د هېلمند بهير په خپلې خوا ورمات کړي
د پارس تنده زموږ په وينو کړي خړوبه
د ساکانو اووه ټبره سره يو دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول په ننګ د ساکستان دي درېدلي
د پارسيانو له لښکره مو ډار نه شته
خو د سلو زنځيري پيلانو غم د ی
زموږ اسونه ارابې يې د جنګ نه دي
پيل افګن بويه جګړې ته د پيلانو
پهلوان دريږي مخ ته د ديوانو
چې ترې وژغوري لوی بند د ساکستان مو
د کک ګورز بويه تندي ته د هاتيانو
زه راغلې يم، پخپله چې کک بوځم
زه زرينه، ملکه د ساکستان يم
سکه لور د تايمرېس انا له وينې
زه واکمنه پر اووه ګونو ټبرونو
سکه خور د ستر هېلمند د غورځنګونو
يم پخپله پهلوان پسې راغلې
پيل افګن د ساکستان پسې راغلې
ته چې ستره شاه مېرمن زموږ د ټبر يې
د هېلمند د غورځنګونو سکه مور يې
هېلمند ستا په شيدو موړ، په خولو مست دی
راته وايه، چې کک چېرته پناه شوی
چېرته تللی، چېرته اوسي زموږ ښاغلی؟
د روښانې سترګې ډکې شوې له اوښکو
خدايزده چېرته يې ګنډلي تورې سترګې
خدای خبر چې يې په زړه کې څه او څه دي
مور د زوی غم ته څوريږي او ژړيږي
زرينه د شاه مېرمن سترګو ته ګوري
د هغې څېره کې لولي داستانونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

افسانې د کک د ژوند او پټ رازونه
شاه مېرمن روښانه پاڅېده له ځايه
ورو ورو راغله او زرينې ته نږدې شوه
ويل يې: په زما د ستر ټبر واکمنې
د ساکانو د سر تاج ښکلې زرينې
زما د زوی د غم کيسه اوږده کيسه ده
دا د مينې او جنګ لويه افسانه ده
کک اتل و، کک د جنګ لوی پهلوان و
کک په ګورز باندې وهل لوی لښکرونه
کک د ټولو اشکانيانو د زړه سر و
د فرهاد پاچا دربار کې نازولی
د حرم او د دربار محرم راز و
کک سرکش و، کک مغرور و، کک عاصي و
کک د غره په څېر سرلوړی او ياغي و
د دربار له ډېر و نجونو يې زړه وړی
ډېر زړګي يې د بريتو په کنجک بند ول
پېغلو مينه په سيالۍ د کک کوله
خو ياغي کک د سپين اس په څېر سرکشه
بې پروا و د هرچا له ناز مکيزه
يوه لور وه د فرهاد پاچا ګلبويه
چې ښکلا يې وه مشهوره په ټول پارس کې
ګلبويې په دلبرۍ کې ميدان يووړ
د کک زړه همدې نجلۍ په جهان يووړ
کک مين د ګلبويې په ښايستو شو
مغرور زړه يې د دې ناز ته په ټوپو شو
هره ورځ له مازيګره تر ماښامه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاچا باغ کې به وشول دیدنونه
کک به کېښود سر پر ولي د ګلبوېې
راز و نیاز به د جوړه سترګو اغاز شو
دا کیسه د مینې پټه پاتې نه شوه
د فرهاد پاچا غوږونو ته چا یووړه
یوه ورځ له ورځو راغی فرهاد باغ ته
کک یې وغوښته ، چې راز د مینې څه دی؟
کک په زغرده سپیناوی د مینې وکړ
ګلبویه یې له پاچا نه وغوښتله
پاچا تریخ شو، خو د کک زړه یې مات نه کړ
ویل : بابل کې د رومیانو جنګ ته درومو
چې جګړې نه راستانه شو بیا به ګورو
ښایي لاس د ګلبوېې په لاس کې درکړم
انتیوخوس د بابل زمکې دي نیولې
په دې جنګ کې مې اړتیا ده د کک ګورز ته
د رومیانو جنګ ته ولاړ شه زموږ زمریه !
د ګلبوېې ولور سوبه د جګړې ده
کک چې مست په جام د عشق د ګلبوېې و
له خپل ګورز سره روان د جنګ په لور شو
په خپل ګورز یې په لښکر کې وکړې لارې
له رومیانو نه یې وویستې کوکارې
انتیوخوس بابل کې مات د کک په زور شو
جګړه ګرمه وه چې دښته کې شوې دوړې
لکه راشي په بیدیا کې توپانونه
د ساکي کڅوالو نوی لښکر راغی
او رومیان تالا ترغې په تېښته ولاړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه وخت چې د جګړې دوړې پناه شوې
خونړۍ تورې چې تیکو کې بیا پوښ شوې
چې خولې او ینې ګډې په اوبو شوې
د کڅوالو لوی سالار څروان روان شو
د فرهاد دربار و جوړ ستره کېږدۍ کې
کک دربار کې د فرهاد تر څنګ ولاړ و
چې څروان د خپل لښکر برخه وغوښته
د بریا په میو مست فرهاد سر تاو کړ
په ډېر کبر یې څروان په سپکو سپک کړ
د ساکانو سپکاوي ته کک حیران شو
د څروان شخړه فرهاد سره اوږده شوه
کک غوسه و له کېږدۍ څخه راووت
ورځې تېرې د پارتیانو په بر ي شوې
خو کڅوال ساکان ستانه نه شول وطن ته
یوه ورځ یې یوناني لښکر رابېل کړ
سره یو ځای د فرهاد جګړې ته راغلل
د فرهاد کبر په سره بلا اوښتی
د ساکانو د کسات څپې وې تندې
فرهاد ناڅاپه نارې کړې چې کک څه شو؟
زما سالار ، ها پیل افګن سرتیری چېرې ؟
د وحشي کڅوالو خښم پارېدلی
د کک ګورز ایله کړي ماته دا ډېره
هلئ څه شو، هلئ چېرې ، هلې وای وای
خو کک نه و ، نه یې ښه د قامت وه
نه یې سیوری سهمګین چېرې د ګورز و
څوک استازی د کک راغی و فرهاد ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سالار له خپل ټېر سره جنګ نه کړي
کک د خپلو تربورانو قتل نه کړي
کک کڅوال بولي خپل هڅ او خپله وینه
خپلو وروڼو سره جنګ لیونتوب بولي
خدای دې نه کړي توره سره په خپلو وینو
یونانیان چې د ساکانو ملګرتیا کړي
نو پارسیان د دې جګړې د ټینګې نه دي
ماته ګډه په پارسیانو شوه بې ککه
د څروان چالاک سپاره په زغرده راغلل
د فرهاد له کېږدۍ ګرد چاپېر راتاو شول
مخامخ شول سرداران د دوه لښکرو
د څروان او د فرهاد د تورو شرنګ شو
له کېږدۍ نه ګرد چاپېر د جګړو شور و
د ساکانو یرغل تند لکه برېښنا و
اشکانیان وو هره خوا په ځغل په تېښته
شېبه وروسته شوې نارې، چې فرهاد ومړ
د څروان ها قهرجنې تورې وخوړ
د فرهاد پرې کړی سر پر نیزې هسک شو
د ساکانو لښکر خپل هېواد ته ستون شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم سرود

شنه مانۍ د شين غمي په څېر ښايسته ده
په تالار کې د اغليو مرکه ده
د روښانې کيسه دلته رسېدلې
د زرينې سترګې ځير هغې ته ګوري
شين توتي په يو زرين قفس کې زانګي
د ساقيانو لاس کې دوه ښکلي جامونه
د زرينې زړه لا ډک دی له پوښتنو
تر جګړې وروسته کک څه شو؟ چېرته ولاړه ؟
ګلبويه څه شوه ؟ د کک مينه شوه څنګه ؟
شاه مېرمن روښانه بېرته راستنه شوه
ښه وروړاندې شوه ملکې زرينې ته
مخامخ يې سترګې ونښتې هغې ته
د زرينې پېغلتوب ته په کتو شوه
د هغې ښکلا يې ټوله کړه تر سترګو
لږ شوه موسکه ، مورنۍ خندا يې وکړه
ويل: کک را نه غی تر پايه معرکې ته
خدای خبر چې کک په کوم غره کې پناه شو
له پارتيانو او کڅوالو چېرته لرې
په کوم ځای کې يې و خپل خلوت جوړ کړی
هلته لرې په (تېسپون) (۲۹) کې جوړ ماتم و
هغه ښار چې و پلازمېنه د پارتيانو
د فرهاد بې سره تن يې ښار ته راوړ
په (تېسپون) کې واويلا شوه د پارتيانو
لوی دربار کې د فرهاد غوغا شوه جوړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اردوان، چې مشر زوی د مړ پاچا و
درباريانو پر تخت کېناوه پاچا شو
اردوان کک ته غوسه لکه ښامار و
د ساکانو د کسات لوړه يې وکړه
گلبوېې و د غم تور کميس اغوستی
خو کک نه و، نه يې نوم و نه يې ښه
يوه ورځ چې گلبويه وه د پلار بڼ کې
د ماښام تياره ورو ورو راخورېدله
يو ناڅاپه له ديواله دروند غږ راغی
درب شو لوړ قامت ښکاره لکه د ديو شو
گلبوېې د کک قامت تياره کې وليد
کک له گورز سره راغلی و په پټه
ورو ورو راغی محبوبې ته ورنږدې شو
گلبويه په ډېره کرکه شوه ترې لرې
په څېره کې يې د مينې ښه نه وه
کک حيران و ، چې په مينه يې څه شوي ؟
داسې ولې نابلده ورته گوري ؟
کک ورو ورو د گلبوېې خواته نږدې شو
گلبويه ورنه په کرکه شاته ولاړه
کک ويل : يه زما د ژوند د مقصد لارې
ستا د مينې زور يم دلته راوستلی
څه دي داسې چې په کرکه راته گورې ؟
ستا په سترگو کې هغه مينه اوس نه شته
زما سمند د دې ديوال شا ته ولاړ دی
يم راغلی چې تا بوځم ساکستان ته
اردوان سره زما گوزاره نه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځه دواړه د فراه په لوري ولاړ شو
هلته لرې د ساکانو په هېواد کې
د يو نوي ژوند ډيوه کړو دواړه بله
گلبوېې ناڅاپه چيغه کړه: چې ورک شه!
ته زما د پلار قاتل يې دروغجنه
ته وحشي، قوم دې وحشي، وطن دې شاړ دی
زه له تا نه تر اسمانه لرم کرکه
زه د پارس د هېواد ښکلې شهزادگۍ يم
ستا په شان مې مرييان گرځي زرگونه
ته گوروان، د خيرن قوم يو ځناور يې
زه د پارس د تمدن د پرتم ښنبه
ته د گرځنده غوابه وو پادوان يې
زه او ته؟ د خدای لپاره دا څه وايې؟
ته زما د غلامۍ هم لا وړ نه يې
ته لا څوک يې چې زما د ژوند خاوند شې؟
تا پاچا له خپل وحشي قومه قربان کړ
د جگړې ميدان دې پرېښوده په تېښته
ته دې ورک شې، قوم دې ورک وطن دې ورک شه!
هغه ورځې مې چې تا سره يو ځای وې
ما خوندونه اخيستل ستا له وجوده
مانا دا نه ده، چې تا سره به پايم
شاهزادگان د روم او مصر راپسې دي
ملکه به د بابل يا هندوستان شم
د گلبوېې په خبرو کک حيران شو
تر پښو لاندې يې زمکه شوه روانه
هسک اسمان يې پر سر تاو شو او راتاو شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وجود کې يې د اور بټۍ شوه بله
رانږدې شو، گلبويه يې ونيوله
زه په تا باندې مين يم، ته زما يې
ستا له خولې نه دا خبرې د بل چا دي
يا خو بله يې زما گلبويه نه يې؟
گلبويې له ملا خنجر غلی را ويوست
ځان يې خلاص کړ په ډېر زور د کک له منګو
يو ناڅاپه يې خنجر پر زړه ورخښ کړ
کک ټپي شو، خو په زخم خبر نه و
ته وا جوړ د کک ټټر و له پولادو
د خنجر له ټپه راغلې نرۍ وينې
خو کک پټ زړه کې زخمي و له جفا نه
د گلبويې له خبرو زر خنجره
د زلمي کک پر زړگي وو ځرخېدلي
داسې زخم يې پټ روح کې و جوړ شوی
چې خبر هېڅ د ټټر په زخم نه شو
د کک زړه داسې مات شوی نن ماښام و
چې د ژوند پيټی پرې بار لکه ناکام و
کک کهزاد لکه هسک غر رانړېدلی
په گونډو و راپريوتی په ژړا و
چې ناڅاپه شورماشور شو د ساتونکيو
د گلبويې د پلار ځو سرتيري راغلل
وتې تورې يې له تېکو تاوولې
پر کک يو ناڅاپه راغلل گوزارونه
خو غوسې د کک وجود کړ لکه تيږه
يو ناڅاپه هسک راپاڅېده، ولاړ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرځې سترګې يې د وينو ډنډ کاسې شوې
خپل لوی ګورز يې په خپل موټي کې بيا ټينګ کړ
څو ګوزاره يې د ګورز ورباندې وکړل
د ساتونکيو مړي ټول سره انبار شول
زخمي کک لکه چالاکه شاهين والوت
پر ديوال له باغه واوښت او پناه شو
ګلبوېې لا بله چيغه کړې نه وه
چې سمند باندې له سترګو الونيا شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم سرود

د روښانې سترګې ډکې شوې له اوښکو
خو په سترګو د زرينې کې پټ شور و
شين توتي زرين قفس کې کريغه وکړه
د زرينې خيالات يې پريشان کړل
لکه څوک ناڅاپه پاڅيږي له خوبه
په شېبه کې يې دنيا ته پام وړاوړي
زرينه بېرته د کک دنيا ته ولاړه
د هغه د برخليک تصوير ته ځير شوه
بيا يې مخ واړاو روښانې شاه مېرمن ته
چې د کک له برخليکه ځان خبر کړي
تر هغې پېښې راوروسته کهزاد څه شو؟
چېرې ولاړه د ساکانو پهلوان کک؟
چېرې اوسي، څنګه پايي، اوس څه وايي؟
په هېلمند باندې جګړې څخه خبر دی؟
د ساکانو د يووالي په راز پوه دی؟
د اووه ګونو خېلخانو په هوډ پوهيږي؟
د روښانې په څېره کې د غم نښې
لکه نښې د ماښام راشي شفق کې
څه يې ووېل، رپېدلو شوندو لاندې
يو ځل بيا نږدې شوه خپلې مېلمنې ته
په ډېر درد يې د کک ژوند داسې بيان کړ:
له دې ځايه درې څلور کروهه لرې
د يو غره لمن کې جوړه يې کلا ده
کک يوازې د کلا مانۍ کې اوسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو ملګري يې ساتونکي د کلا دي
وفاداره غلامان يې خدمتګار دي
کک کلا کې ځان پخپله بندي کړی
له بزمونو او رزمونو توبه ګار دی
اوږده ږيره، اوږدې ځنې ، ځېره ډوبه
کله ځان ته غشي جوړ، کله ليندۍ کړي
کله وباسي له وسپنې نه توره
د جنګي ګورزونو شوق ورسره ډېر دی
جوړوي درنې درنې تورې او زغرې
له هوما ډک ډک خُمونه ورته ايښي
ډک خُمونه تشوي خو زړه يې ډک دی
له غمونو، له ګرومونو او له کرکو
ګلبوېې لکه لړم پر زړه چيچلی
هره ښځه ورته ښنه لړمه ښکاري
له کلا نه يې شړلي ټولې مينځې
ټولې ښځې جفاکارې ورته ښکاري
هوسبازې ، خطاکارې ورته ښکاري
نه څوک ګوري، نه څه اوري، نه څه وايي
بس يو ځلې مياشت کې ما غواړي کلا ته
سر زما پر زنګون کيږدي ښه وژاړي
وايي مورې ! زړه مې مات دی، روح مې ژاړي
له دنيا او انسانانو مې زړه تور دی
د دنيا له خوبرويانو مې زړه تور دی
هره ښځه راته توره بلا ښکاري
مورې ! ما ته تياره ټوله دنيا ښکاري
مورې ! يو ستا پر زنګون باندې ارام يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا زنگون راته بالښت د جنت ایسي
ته هم ښځه يې، خو تا نه خپه نه يم
ته انسانه نه يې ، ته زما پرښته يې
زما زړه خو انسانانو ځورولی
ما قسم کړی، چې څو پورې ژوندی يم
بې له تا به د هېڅ ښځې نوم وانه خلم
د هېڅ ښځې مخ به نه گورم په سترگو
که خطا کې کومه ښځه یا کنيزه
زما کلا ته رانږدې په يو منزل شي
زما ساتونکي به يې وولي په غشيو
مړ بدن به يې په اور باندې اېرې کا
مورې ته خو پرښته يې، انسان نه يې
ته ځانگړې يې، د نورو په شان نه يې!
کک ماشوم شي، زما زنگون باندې ويده شي
زه پرې ژاړم، ليونتوب ته يې کړېږم
زما هغه پهلوان، هغه سرتېری
هغه غر غوندې پياوړی، ها ښاغلی
ليونی دی، هره ورځ خوري د زړه وينې
د دنيا لوی لښکر مشر پهلوان ته
گوره څه کانې وروکړې د چا مينې
هی ارمان زما له سترگو ورکه زويه
ليونيه هک حيرانه ککه زويه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم سرود

ملکه زرینه ناڅاپه شوه پورته
تورو سترګو کې یې هیلې په ځلا شوې
په څېره کې یې د ټینګ هوډ نښې راغلې
د نازکو شونډو رنګ یې نور هم سور شو
په روښانې کې یې وګنډلې سترګې
په هوډمن غږ یې په لوړه داسې وویل:
زه ورځمه او له کک سره غږیږم
برخلیک یې په کلک هوډ وربدلومه
کک به بیا له خپل لوی ګورز سره راپاڅي
پیل افګن کک به په ننګ د هېلمند ولاړ شي
زه یې باسمه د کرکې له دنیا نه
زه یې بېرته انساني دنیا ته بیایم
تر دې وروسته پر همدغه ژمنه پایم
د روښانې په څېره کې ویره ترهه
حیرانتیا او ولولې په څپو سر دي
مېلمنې ته څه په برندو سترګو ګوري
لورې! دا دومره اسانه کار مه بوله
کک به رحم په هیڅا باندې ونه کړي
ته واکمنه د سرلوړي ساکستان یې
خو د کک په نظر ته یې یوه ښځه
که لښکرو سره مل کلا ته ورشې
په یوازې به دې ټول لښکر تالا کړي
اوس ورتلل د کک کلا ته، مرګ غوښتل دي
د پړانګ کومي ته د لاس ننه ایستل دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

له زمري سره په غېږه جنګېدل دي
له نهنګ سره توپان کې اوښتل دي
د اورتون په سرو لنبو کې تاوېدل دي
پر سکروټو باندې یېلې پښې تلل دي
اژدها پهلوانۍ ته رابلل دي
سر د غره له لویو تیږو جنګول دي
لیونتوب دی، لوی ګړنګ ته ور ترپل دي
کک غوسه دی ، کک له ډېره جوشه ډک دی
د زخمي افعي په څېر په ځان تاوېږي
چې د ښځو یادون وشي نو خښمیږي
یو منزل به لا کلا ته نږدې نه یې
چې پر تا به د تېرو غشیو باران شي
دومره لوی خطر مې نه لوریږي ګرانې
چې پر غم دې سیه پوش ټول ساکستان شي.
خو زرینه، هغه ښکلې ژمنه پېغله
چې رګ رګ کې یې تاوېږي ساکي وینه
مساګیت د تایمرېس انا له پښته
هغه لوړه کوچانۍ په قامت دنګه
په ښایست د تاووس خور، په زړه پلنګه
هو زرینه ملکه ، چې لرې ګوري
په افق کې یې ګنډلې تورې سترګې
په لوړ غږ یې خپله ژمنه کړه ورغبرګه
که دیوان مې مخه ونیسي په غرونو
که زمري په مخه راشي ډلې ډلې
که په لاره کې دوزخ لنبې وي
که د غشیو باران اوري له اسمانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به خامخا د کک لیدو ته ځمه
ولولې به یې په زړه کې پاڅومه
د هېلمند په ننګ و پت یې ننګومه
هغه اور چې یوې ښځې دی بل کړی
بویه مړ د بلې ښځې په لاسو شي
ها دوزخ چې د یوې په لاس جوړ شوی
یوه بله به یې جوړ د جنت باغ کړي
هغه کرکه چې یوې ښځې کرلې
عاطفه د یوې بلې به یې توږي
زه به کک ته دا په سپینو ټکو وایم
هره ښځه لکه ستا مور پرېښته ده
له ادمه تر دې دمه دا کیسه ده
که وفا ده، که حیا، مینه، ښکلا ده
همدا ښځه د دې ټولو سرچینه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم سرود

په زرنگ کې د زرينې دربار جوړ دی
د ساکي خپلخانو ټول مشران ولاړ دي
زرينې د خپل لښکر سالاران غوښتي
اوگزرياخ وايي : لښکر جنگ ته چمتو دی
د سپرو ، پليو ټوليو نيزه والو
د غشمنو، د تورزنو د ډال والو
پوره دولس منجنيق مو درولي
د هېلمند پر بند مو گرد راڅرخولي
بند ته لارې بندې کړې دي سرتېرو
د پارس خوا ته مو کوټوال دي استولي
اشکاني لښکر به واړه تار په تار کړو
خو پيلانو ته مو لا هم اندېښنه ده
کک ته پاتې مو د مرگ و ژوند کيسه ده
ملکه زرينه پاڅېده له تخته
د روښانې د ليدو کيسه يې وکړه
د کک کرکه او گواښونه يې بيان کړل
خپله ژمنه او وعده يې هم ښکاره کړه
ويل يې زه خپله ورځمه پهلوان ته
د هېلمند په ننگه ملا د کک تړمه
اوگزرياخ ويل : د ملکې عمر اوږد شه
زموږ ټولو ژوند دې ځار شي له واکمنې
د ساکانو خپلخانې منلای نه شي
چې واکمنه دې د کک کلا ته ورشي
ستا ژوندون د ساکستان د ژوند مانا دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لښکر يو خوا، د لښکرو سرخېل بلخوا
د ولسونو سر ساتلی په پاچا دی
ستا ورتلل د کک کلا ته لوی خطر دی
کک سالار تر ټول لښکره زورور دی
که ساکي لښکر جګړې ته د کک ورشي
په خپل منځ کې په جګړه باندې اخته شو
لوی لښکر د اردوان به وړيا راشي
پر هېلمند باندې برلاسی به پاچا شي.
ملکې زرينې ښکلې موسکا وکړه
چېرې لرې يې ګنډلې وې دوه سترګې
په مرموز انداز يې وويل اوګزرياځ ته
بې لښکره ، بې ساتونکي، بې ملګري
بس يوازې زه ورځم د کک کلا ته
د کک ضد به ماتوم په خپله ژمنه
پهلوان حيرانوم په خپله کړنه
که زه راغلمه ژوندۍ ، نو ټول به ولاړ شو
د پارسيانو د لښکرو معرکې ته
که د کک ګورز مې پر سر باندې رامات شو
تاسو ولاړ شئ د هېلمند د پت جګړې ته .
چوپ ولاړ دی اوګزرياځ خپه حيرانه
د اووګونو ټبرونو ټول مشران هم
د ملکې ژمنه ډکه له خطره
خدای خبر چې ملکه به ژوندۍ راشي
ټول مشران خپلې واکمنې ته ځوريږي
ملکه ده د ساکي خېلخانو مشره
ټول په دې باندې راټول اووه ټبرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدې جوړه کړه ټولنه د ساکانو
همدې کېنول مشران پر یوه غولي
دې په خپلو کې جګړې د دوی کړې بندې
دې شعور د ساکیوالې کړ روښانه
کوچاني ژوند نه یې ډېر ساکان کرار کړل
ډېر ې زمکې او باغونه یې ودان کړل
دې ښارونه د ساکانو کړل اباده
د ملکې تایمرېس اروا شوه ښاده
زرینې د ساکستان بنسټ بنیاد کړ
له هېلمنده یې نهرونه ویالې وکړې
بُست . زرنګ یې سره وتړل په مینه
اوس چې ځي د خطر خواته زړونه لویږي
د ملکې عجیب هوډ ته حیرانیږي
دغه ژمنه لیونتوب ورته ښکاریږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوولسم سرود

مازيگر د پسرلي دی څه خاموشه
لویه دښته د فراه ده سبزه پوشه
هلته دلته کوشنۍ بوړبوکۍ تاو شي
ساراني ګلونه ونځوي ځان ته
لکه شوخه ډمه هسکه شي اسمان ته
ځای ځای غره کې ژېړ ګلونه زرغونه دي
د کک دنګه ډبرینه کلا لوړه
په برجونو يې ولاړ زلمي سپاهیان دي
د ماڼۍ په یوه لوی تالار کې ناست دی
د چنار په قامت لوړ غنمرنګ ځوان دی
تر ببرو وروځو لاندې زیړې سترګې
په سوچونو کې لاهو لکه بادبان دی
هر اندام يې لکه ډېر د یوې ونې
نرینه ښایست یې تېرله هره بریده
د هیبت او د ابهت یو ولاړ غر دی
تورو سترګو کې يې رګ د سرخۍ ښکاري
په څېره کې يې شوخ رم د هوسۍ ښکاري.
کک زلمی دی، کک دی ښکلی کک پیاوړی
څه مغروره، څه سرکشه څه ویاړلی
د خاموشې څېرې شاته يې رازونه
ګڼ غمونه، او د ژوند ډېر داستانونه
تورو سترګو کې يې ژوند وهي موجونه
د دربار ساقي يې شوخ یو مست زلمی دی
له پخوا نه يې ملګری د بزمونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

درباریان چې ټول له کک څخه ډاریږي
د ساقي په خوله پیغام استوي کک ته
کله ټوکې ، کله کړي خوږې خبرې
په خندا راوړي هوما نه ډک جامونه
نن د کک په وړاندې بیا ساقي ولاړ دی
وایي یه ستره سالاره ، زموږ مشره
گورز دې هسک د دوښمنانو پر سر اوسه
نن مې بیا د زرنگ ښار نه هوما غوښتې
یو خُم ډک له اریایي اصلي شرابو
په قُلقُل د صراحي تر غاړې راشي
په پیاله کې د لنبې په څېر نڅیږي
د هوما له بوټي جوړ، چڼ له ململه
ها شراب، چې زما د کک څښتن خوښیږي
کک لږ موسک شو، د ساقي په دې خبرو
ساقي بیا د څه ویلو زړه پیدا کړ
وېل : د دوبي په تودو او لوړو شپو کې
هومایي ساکي زلمیان په غرو رغو کې
د هوما شیره له گلو څخه باسي
د ساکي زلمیو پیغلې معشوقې دي
له بامونو نه اسمان ته په سلام وي
عاشقانو ته په مینه پیغام لیږي
د سپوږمۍ د راختو شپېو ته وایي
په خوږو مهینو ژبو دا بدلې :
((سپوږمیه کړنگ وهه راخیژه
یار مې د گلو لو کوي گوتې رببینه)) (۳۰)
د ساکانو نجونې مستې نخره بازې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښایست لکه کوترې په خوی بازې ...
یو ناڅاپه کک غوسه شو او رانېغ شو
پر ساقي یې سترګې توندې کړې را برګې :
ما ته مه ستایه ښایست ښکلا د ښځو
ته پوهیږې، چې مې زړه ډک دی له کرکې
ته ساقي یې ، له هوما سره دې کار دی
ستا یې څه، چې راته ستایې پردۍ نجونې ؟
که دې بیا وه خوله لړلې په اپلتو
نو له سرو سکروټو ډکه به دې خوله کړم
د خپل مرګ تورې شېبې به درپه زړه کړم
ساقي غلی شو پر خوله یې لاس کړ پورې
کک بیا ډوب شو ، د فکرونو په څپو کې
یو سپاهي په دروازه کې راښکاره شو
په ادب او په تعظیم یې داسې وویل :
زموږ سالاره ! زما عمر دې هم ستا شي
له زرنګه یو لوی خُم دی چا راوړی
کوم غلام د یوه اوښ په شا راوړی
ساقي پاڅېده، چې کار د خُم سنبال کړي
ویل : دا د ساکستان اصیل شراب دي
تر دې ښه هوما به نه وي په جهان کې
د سالار د خلوتونو غم به مات کړي
څم چې خُم تر میخانې د ماڼۍ یوسم
د سالار په نامه ښکلې ډالۍ یوسم
په پرتم له ځایه پورته پهلوان شو
لاس یې پورته کړ ساتونکي ته چې ولاړ شه
بیا یې وویل : ساقي ته چې خُم راوړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه دي نوي، په دې خُم کې چې يې ستايې؟
دا د کومې زمانې اصيل هوما دي ؟
چې يې داسې رسېدو ته په خندا يې ؟
راوړه خُم ، چې د هوما عطر يې نوش کړو
له خاطر څخه مو ورک د غم خروش کړو
زه به ووينم چې دا څرنگ هوما ده
جوړه کړې چې پرې تا داسې غوغا ده.
ساقي ووت، چې خُم راوړي د شرابو
د کک زړه کې نوې تنده پارېدلې
له زرنگه د راغلي خُم هوما ته
گوره، هه! که مې د غم لښکر تالا کړي
که مې ژوبل زخمي زړه ته ټکور راکړي
که ستومانه روح ته لږ تسلا راکړي
ځوان ساقي به په سوغات ونازومه
تږی زړه به په ډک خُم خړوبومه
څو کسانو د تالار دروازه وا کړه
عجيب خُم يې کجاوه کې رانيولی
دومره لوی خُم کک پخوا نه وليدلی
سينگارشوی په غميو، په رنگ ښکلی
ميناتور پرې د گلونو انځور شوی
لاژوردي رنگ گرد چاپېره پسوللی
په احتياط راروان کړی غلامانو
د کک سترگو يې ښکلا و نازوله
د زړه اورته يې سره چينه موندله
خُم يې راوړ مخامخ يې کک ته کېښود
د ساقي سترگو کې پټه څه برېښنا وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقي ډېرو ولولو پسې اخیستی
خوشالي هم اندېښنو پسې اخیستی
چې هوما به د کک خوښه شي که نه شي
خدایزده چا ده را لېږلې له زرنګه
دا د کوم یوه اشنا د لاس ډالۍ ده
د سالار د روح زخمونو ته پټۍ ده
ساقي بیا د خپل بادار درناوی وکړ
په ستاینه د هوما یې بیا خوله واکړه
د بادار عمر دې اوږد شي تر ابده
له زرنګه د استازي پیغام دا و
له ملګریو، یو ملګري د سالار کک
را لېږلې دا ډالۍ تاته ځانګړې
چې په خپل بختور لاس یې سرپوښ وا کړې
لومړنۍ وږمې یې پورته په نڅا کړې
کک حیران دی دې عجیبې معما ته
کوم ملګری مهربانه دومره ډېر دی
چې یوازې یې په یاد، له ټولو هېر دی
دا د ښکلي ذوق خاوند ملګری څوک دی
د هوما په خوند مین ښاغلی څوک د ی
پر خُم ایښی لوی سرپوښ دی د سرو زرو
پرې راتاو دی مهر و موم د څو شاهپرو
کک ګام پورته کړ او خُم ته ورنږدې شو
په ځیر ځیر د ښکلي خُم په ننداره شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم سرود

لوی ځُم ایښی دی د کک تر مخې ښکلی
د فانوس ځلا یې ډېر باندې ځلیږي
لمر د غرونو شاته ورو ورو پناه کیږي
ماښام لنډ دی او د کک خاطر خمار دی
نوي ځُم نوې هوما ته یې تلوار دی
لاس یې ورو ورو پر زرین سرپوښ راوکېښ
د شاهرپرو مهر وموم یې په ځیر پرانیست
د سرو زرو پر صفحه رڼا پرقیږي
چلچراغ د فانوسونو پرې وریږي
د کک سترګې ځلبلا د زرو یوړې
د ځُم سر یې ترې راواخیست ورته ځیر شو
د هوما عطر یې هېڅ تر مشام نه شول
د ځُم خولې نه د سپرلیو ورمه راغله
نوي عطر، څه خواږه ، اوه! څه زړه وړونکي
د سنځلو د ګلونو په شان عطر
نه ! د اصلو ګلابونو په شان عطر
د نرګس یا د چنډنو یا د عودو
د پېغلوټو ګریوانونو په شان عطر
کک حیران شو، کک ساه وویسته ژوره
له ډېر خونده سترګې پټې د سالار شوې
یو ناڅاپه د ځُم منځ نه څوک راپاڅېد
د دې عطرو د موجونو په څېر ښکلې
د سپرلیو او ګلونو په څېر ښکلې
ځُم نه ووته ورمه د جنتونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه راشي مېلمنه له جنتونو
مېلمنه د ادمزادو په څېر نه ده
خدای په خپلو گوتو نقش د دې ایستلی
د هوس له سپین مرمره یې تراشلی
د دې ښکلې له گریوانه عطر اوري
سپینه غاړه یې د مشکو صراحي ده
راوتو کې مخ په مخ شوه پهلوان ته
د کک تود نفس یې څپ ورکړ گریوان ته
د دې پوست بدن یې خوږ په شونډو تېر شو
د شیدو په جام کې پاڼې د گلابو
داسې سپین کې گلابي مخ ور ښږدې شو
پهلوان یې د جنت هوا ته بوته
یو نفس یې بیا د ژوند سبا ته بوته
سترگې پرانیستلې کک ، شاته یې خېز کړ
د ښکلا بله لنبه یې مخ ته راغله
خدای په څه هنر وه ښکلې جوړه کړې
د خدایي هنر جلوه یې مخ ته راغله
تورې زلفې یې ول ول پر سپینو ولیو
هر اندام یې لکه موج د پسرلیو
کک تَرور شو، کک نه وار وپار خطا شو
یو ناڅاپه د ښایست په تماشا شو
خُم نه ووتله، تاو لکه لنبه شوه
ملکه زرینه بله شوه، ډیوه شوه
یو زرین نازکه تاج یې پر سر ایښی
مخامخ پرې سور یاقوت لکه سکروټه
ښکلې سترگې یې چینې وې د رازونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسکه غاړه لکه تکه سپینه بته

په اوبرنګه اسماني جامو پوښلې

لکه لوېړي شرشره پر سپینه بکره

تر نازک کمیس یې هر اندام ښکارېږي

د هوس زلزلې راشي چې خوځېږي

دا نازک بدن هوا باندې خوریږي

موج په موج د مینې ترېو ته لړزیږي

سپین بدن، تر نیلي رنګې جامې هاخوا

چې ښوریږي، نو خوړل کوي د زړونو

چې قدم واخلي او ښکلې ادا وکړي

هره خوا خپې خورې شي د عطرونو

غواړي کک، چې دې ښکلا ته په ګونډو شي

مست هېلمند شي، ورته راشي، په خپو شي

کک راګیر دی په درې رنګه ولولو کې

ویره ، کرکه ، حیرانتیا کې سرګردانه

دومره ښکلې یې پخوا لېدلې نه وه

د پارس ښکلې، د یونان او روم نازکې

لکه مینځې د دې ښکلې مېلمنې و ې

دا سهاکه د دنیا د ښکلو میره

له بابله رانیولې تر کشمیره

ناڅاپي د خُم له منځه ؟ دا څه چل دی

څنګه راغله ، څه به وايي، څه به غواړي ؟

په یوه شېبه کې سل زره پوښتنې

ساقي پړ مخې پر زمکه ورته پریوت :

د ساکانو ملکې سترې زرینې !

ستا قدم دې زموږ ماڼۍ ته بختور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساکستان، چې پر تا ویاړي پر تا پایي
ستا بریا دې سر لوړي د ټول ټبر شي
دروازه کې درې ساتونکي په تعظیم شول
مګر کک لاهسې هک و پک ولاړ و
هیڅ باور یې پر نظر پر سترګو نه شي
یوه پېغله څنګه راغله زما ماڼۍ ته ؟
دومره زړه ، دومره جرئت یې څنګه وکړ؟
که زرینه وي ، که لویه ملکه وي
که واکمنه د څلور کونجه دنیا وي
هیڅ ښځمنه زما کور ته راتلای نه شي
د دې غره له هوا ساه ایستلای نه شي
عاقبت د ښځینه وو دلته مرګ دی
وروستی غر یې له همدې غره نه راغبرګ دی.
ملکه زرینه ځیر ځیر کک ته ګور ي
د سالار ښکلې ځوانۍ ته فکر وړې
لوړ قامت، ځیرږ ښکلا او زرځې سترګې
ملکې تر دې پخوا لیدلې نه ده
نرینه ښکلا تر دې بریده زړه وړونکې
تورې څڼې یې لام لام پر مخ چارپېره
غنمرنګه ، لکه هسک شمشاد یې ونه
لکه ښه روزلی اس ، چست اندامونه
لکه دوه پولادي ډاله یې سینه ده
د پیاوړو مټو پلې یې وسپنیزې
د ځوانۍ فصل یې اوس په رسېدو دی
مېړنتوب یې په رګ رګ کې په څپو دی
ګلبویه په بخت سپېره په عقل خامه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې یې داسې نومیالی ښکلی خپه کړ
د ساکۍ وینې ځلا یې مخ کې وینم
ملکه روښانه ډېره ده نېکمرغه
چې یې داسې زوی روزلی په لمن کې
زما زړه کې یې څه نوی شور راویښ کړ
په یو ځل لیدو یې څه کانې راو کړې
چې یې داسې پټ احساس په زور راویښ کړ
ټال د خیال کې زنګېده ښکلې زرینه
چې ناڅاپه د کک غبر کړله راویښه
کک د تالندې په څېر په غورهار شو
په غوسه یې ګورز راپورته کړ له زمکې
خو له ځایه یې یو ګام وړاندې رانه غی
غریو نیولي غبر یې شور په تالار ګډ کړ :
تا ته چا ویل ، چې راشه زما ماڼۍ ته ؟
دلته ښځې او دیوان راتللای نه شي
د پیریانو شیطانانو لار تړلې
هم ارواوې د اسمان راتللای نه شي
عاقبت د ښځینه وو دلته مرګ دی
وروستی غبر یې له همدې غره نه راغبرګ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلسم سرود

گورز په لاس او خښمېدلی کک ولاړ دی
له غوسې نه رېږدېدلی کک ولاړ دی
خو زرینه ، څه ارامه څه بېغمه
په ښایسته شونډو نری موسکا ولاړه
واه ! پتنګ ته د لنبې نڅا ولاړه
د غنچې په شان یې ښکلې خولګۍ واکړه
له خوږو شونډو یې شات و ګلاب توی کړل
ورو یې پیل په پسته ژبه وینا کړه :
زه پوهېږم ، دغه ګورز د غره په شان دی
هر ګوزار یې یو لښکر ته لوی توپان دی
دغه ګورز به پر پیلانو پورته کیږي
پر هاتیانو یا د یوانو پورته کیږي
دا د پېغلې مېلمنې لپاره نه دی
د زرینې بې وسلې لپاره نه دی
زه پوهیږم، چې ستا زړه یې زخمي کړی
ستا ژوندون یې په تیارو کې دی ډوب کړی
د نړۍ نیمه تیاره خوا یې درکړې
ته یې داسې په خپل ژوند پورې حیران کړې
چې دې هېر ښېګڼه ، هیله او وفا کړل
خبر نه شوې، چې تیارې نیمې دنیا نه
هاخوا نیمه دنیا نوره رڼا ورځ ده
هلته مینه ، هلته سوله ، هلته ژوند دی
له انسان سره د بل انسان پیوند دی
نیمه نوره دنیا تکه سپینه مینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوبو په څېر روانه پاکه سپینه
زه راغلې یم تا هلته ورولمه
له دې تکو تورو شپو نه دې باسمه
ستا د غره په څېر گورز زما د سر نه دی
او نه ته دومره بېوسه پهلوان یې
چې پر ښځو د خپل گورز تنده سړه کړې
دغه گورز د دوښمنانو سر ته بویه
د پیلانو زنځیري لښکر ته بویه
ستا دوښمنو اشکانیانو ملا ترلې
چې لوی بند د ساکستان مو را ویجاړ کړي
ستر زرنگ رانه نیزونو باندې یوسي
د هېلمند اوبه روانې په بلخوا کړي
ساکستان په تنده وچ لکه بیابان کړی
د هېلمند بهیر د پارس په خوا روان کړي
د ساکانو اووه تېره یو ځای شوي
چې په ننگه د هېلمند جگړې ته ورشي
زموږ ویره له لښکرو څخه نه شته
اندېښنه د سل پیلانو د لښکر ده
زموږ اسونه ارابې یې د جنگ نه دي
پیل افگن کک له دې هرڅه نه خبر دی
د پیلانو جنگ ته تا سر لښکر غواړو
د هېلمند په ننگه تا نه اشر غواړو.
ملکې چې دا خبرې په پام وکړې
غځونې یې راښکونکي اندام وکړې
خپل زخمي ښکار ته نږدې په ناز ادا شوه
د عطرونو په څپو نوې هوا شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کک یې اوري، لکه بوت خاموش ولاړ دی
د زرینې مرکه یې د روح تل ته
د اوبو د موسیقۍ په څېر بهیږي
د زرینې ښکلی مخ یې مخامخ دی
دومره لنډه ده ولاړه ورته ښکلې
چې وږمې یې د نفس پر ده لګیږي
د یاقوتو غاړه کۍ یې پر سینه ده
هر نفس پستو څپو باندې ښوییږي
کک د دومره ښکلا زور ته نور ټینګ نه شو
د راښکونکي بدن شور ته نور ټینګ نه شو
ورو یې ګورز له لاسه وښوییږ مخ ښکته
خو نارامه دی، غوسه دی او لا ریږدي
یو ناڅاپه یې د غږ تالندې ګړز کړ :
د دنیا نیمه تیاره، چې زه په کې یم
بس همدا زما د هستۍ پټه مانا ده
په تیاره کې به اوسیږم ترڅو مړ شم
ما ته مه رایادوئ، دنیا روښانه
که په هغې نیمایي رڼا دنیا کې
ښځې و نجونې هم اوسیږي، نو دوزخ ده
د ښځمنو په صفت مې باور نه شي
دوی نه تمه د وفا کولای نه شم
پر هغه لښکر به څنګه باور وکړم ؟
چې یې مشره یوه ښځه وي کمزورې
د هغې جګړې میدان ته څنګه ولاړ شم ؟
چې سپاره یې د مېرمنو په بولۍ ځي
د زرینې په اواز کې بدلون راغی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ځل لړ پـه قهر جن انداز غرېږي
پـه څېره کې یې جدیت ښکاري لـه ورایـه
زړوره، د هوسۍ پـه څېر خرام کړي
کک تـه مخامخ درېږي، داسې وايي :
هو، د ښځې پـه بولۍ بـه ځي جګړې تـه!
هر سرتیری یوې مور دی زېږولی
هر سالار تـه یوې ښځې عشق ښوولی
لښکر ټول د خپلې مور پـه مینه مست دی
د وطن مینـه پـه شان د مور د مینې
د وطن اوبه، شیدې د مور د تن دي
لکه تـه چې خپله مور پرېښته بولې
هر انسان تـه خپله مور همداسې بویه
د یوې ښځې جفا، د ټولو نه ده
ټولې ښځې د ګلبویې پـه څېر نه دي
ګلبویه پر خپل دریځ بې وفا نه ده
ګلبویې خو ستا زړه ځکه دی مات کړی
چې د خپل هېواد غرور ورنه مات نه شي
ستا د عشق دنیا یې ځکه ورانه کړې
چې اباده کړي دنیا د خپلو خلکو
پر هغې تر خپله ځانه تېر ګران و
ستا تېر یې ځکه ستا تر مخې سپک کړ
وفاداره خپل وطن تـه تر تا ډېره
ګلبویه، د خپل وطن لویه اتله
د هېواد پـه مینه مسته شهزادګۍ وه
تـه یې ځکه لـه خپل څنګه یې شړلی
عشق د ولس او خپل هېواد هغې نه زده کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننگ پر خپلو خلکو یاد کړه له هغې نه
د هغې کرکه له تا نه بل څه نه ده
د پارتیانو ګټې خنډ وې د دې مینې
تا چې توره پر ساکانو پورته نه کړه
د هغوی کرکه له دې ځایه پیلیږي
هغه څوک چې له خپل ولس سره جنګیږي
بس هغوی به پر پردی کاسه لوییږي
ته هغې ته شوې پردی هغې شېبې نه
چې کښوالو سره جنګ نه دې سر تاو کړ
تا د خپلو خلکو مینه کړه ترې غوره
په هغه شېبه دوښمن شوې د ګلبوېې
هغه څه چې تا دې کړي، هغې وکړل
هر یوه د خپلو خلکو ننګه کړې
تر دې منځه ستاسو مینه نامراده
تر دې منځه د هېواد مینه شوه کرښه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوارلسم سرود

کک دی هېښ، کک دی د فکر سېلاو وړی
څه هوښیاره ، څه جراره ده زرینه
ما خو داسې پېغله هېڅ لېدلې نه ده
سل حکمته یې په هر ټکي کې نغښتي
په ښځمنو کې دا دومره عقل و پوهه ؟
دا به ښځه نه وي، دا به پرېښته وي
نه نه ښځه ده ، زما د مور په څېر ده
پرېښته خو ما ته خپله مور هم ښکاري
دا دوهمه پرېښته، له کومه راغله ؟
کک د سترګو له کونجونو ورته ګوري
تلوسې یې بیا په زړه کې راپاڅېږي
یو ځل بیا ستر پهلوان خبرې پیل کړې
خو دا ځل د تېر په څېر په غوسه نه دی
څه ارامه یې د غږ درنې څپې دي :
بیا د هغې بېوفا نوم راته مه اخله
زما کرکه د ګلبویې له نامه شي
مینه کار نه د حکمت ده، نه د عقل
مینه زړه غواړي او زړه خو لوی پاچا وي
د زړه مینه کې هېواد و خلک نه شته
زړه خو ړوند وي ، بس یوازې جانان غواړي
اردوان پاچا پخوا زما دوښمن و
ان د پلار په پاچاهۍ کې یې وه کرکه
ګلبویې تر هغې ډېره کرکه وکړه
په تېره چاړه یې خوږ زما ګوګل کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د ژبې د چاړې ټپ يې ژور و
دغه ټپ زما په زړه کې لا تازه دی
ملکې د کک ور غوڅې کړې خبرې
د نامتو پهلوان لنډ ځواب يې ورکړ:
د ګلبويې مينه نه وه د زړه تل نه
له اوله يې دوستي په بل غرض وه
ستا له مټو يې ساتنه د پارس غوښته
ته يې لومه د خپل حسن کې ساتلې
ته يې جال د خپل ښايست کې وې نيولی
جنګولې يې د خپل وطن لپاره
چې مراد يې نور له تا اخيستی نه شو
بس هغه شېبه يې پرېښودې په لاره
تا ريښتينې مينه هېڅ ليدلې نه ده
تا له زړه مينېدل کله ليدلي ؟
د وطن د مورنۍ مينې په خوند دې
په ټوپونو خپل زړګی نه دی ليدلی
د هېلمند له مستانه څپو دې چېرې
د روح جام په شور و شر نه دی ځښلی
ته د خپل ټبر په ننګ جګړې ته ولاړ شه
د خپل ورور د خپل هېلمند ساتنه وکړه
ته د خپل ولس پر سر د وياړ جوغه شه
چې ساکي نجونې دې ياد کړي په بدلو
چې د پېغلو په لنډيو کې اتل شې
هغه وخت به پوه د مينې په مانا شې
د ساکي نجونو د زړونو به پاچا شې
ايله پوه به د ښځمنو په درنښت شې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مورولي او خور ولي به دربنکاره شي
هره ساکه به د خپلې مور په شانې
پربښته پاکه سپېڅلې در ښکاره شي
دغه کرکه به دې زړه څخه ستنه شي .
ښځه مینه ده ، د مینې سرچینه ده
ښځه ژوند ته یوه ښکلې بهانه ده
هو هو ښځه نیمايي رڼا دنیا ده
د هستۍ او د ژوندون ښکلې مانا ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پینځلسم سرود

شپه پخه ده، د ماڼۍ تالار روښانه
لا د کک او ملکې تر منځه شور دی
زړینه لا هڅوي اتل جګړې ته
چې خپل ګورز سره پیلانو ته قیامت شي
چې ساتونکی ساکستان کې د لوی بند شي
خپلخانو سره ملګری د هیلمند شي
خو د کک په زړه کې پټ قیامت جوړ دی
هم غوسه دی، هم خپه دی هم خوشاله
عجیبه ده، هغه تېر هوډ یې مات شوی
یوه ښځه یې ماڼۍ کې ده ولاړه
خو وژلو ته یې لاس نه پورته کیږي
دغې پېغلې خدایزده څه کوډې پرې وکړې
چې دی چوپ ورته ولاړ دی، دا غړېږي
د کک روح کې زورور توپان الوتی
په عجیبه کشمکش کې راګیر شوی
یوه ښکلې یې د ژوند لوري ته بولي
خو بلخوا ښامار د ضد، کرکې ولاړ دی
خپل زندان کې یې د بند لوري ته بولي
اضطراب د کېچه مار په څېر ترې تاو دی
نیم تیاره جهان ته ولاړ شي، که رڼا ته
پټ شي، ورک شي ؟ که راووځي دنیا ته ؟
زړه نازړه له پټ توپانه سر راباسي
په لړ قهر ملکې ته داسې وايي :
هم له رزمه، هم له بزمه نور ستومان یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غمونو او دردونو یو جهان یم
له انسانه د وفا تمه مې نه شته
له ژوندون څخه مې یو مخ زړګی تور دی
ما د جنګ په باټو مه ننګوه ګوره
ما ته نوم د ښځې مه اخله په ژبه
زه د خپل روح په توپان کې داسې ګیر یم
چې اخته د ځان خوړلو په شوګیر یم
پټ توپان دې زما په زړه کې راوېښ کړی
تا خپل ځان سره په جنګ یم اړولی
بوړبوکۍ د نوي شور کې اوس راګیر یم
هو! یا نه ! څواب اوس نه شم درکولی
ښه به دا وي، چې اوس ولاړه شې له مانه
زغم مې مه ازمویه نور ، یم پریشانه
ښه به دا وي چې اوس پاتې شم یوازې
غوره دا ده چې بې زیانه شې روانه
زما ساتونکي به ملګري درسره شي
زما سمند به دې تر خپله ځایه یوسي
ما بس خپلې دنیاګۍ کې ، ځانته پرېږده
تر دې ډېر به سړیتوب رانه ونه شي
هسې نه کوم لیونتوب راڅخه وشي
خو زرینه خپل زخمي ښکار ته نږدې شوه
په مکیز ادا یې داسې ورته وویل :
نه مې ستا سمند په کار دی نه ساتونکي
زه یوازې وم راغلې، ځم یوازې
زما وروستۍ خبره واوره پهلوانه
اردوان دی راروان له خپل مکانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تېپسون کې د لښکرو په چار بوخت دی
سل پیلان یې ټول تړلي په زنځیر دي
زموږ ځارګر یې هرې چارې ته په ځیر دي
بله میاشت کې چې سپوږمۍ د ثوارلسم شي
د فراه پولو ته دوی رانږدې کیږي
موږ یې مخه د فراه دښته کې نیسو
زموږ جګړه به له همدې ځایه پیلیږي
پیل افګنه ! پهلوانه ! چې ته راشې
له خپل ګورز سره به تندر او برېښنا شې
تور قیامت به د پیلانو پر لښکر شي
د پارتیانو لوی پرتم به در په در شي
د هېلمند رڼې څپې به ټپې وایي
ښکلې پیغلې د ساکانو به تا ستایي
بله میاشت، چې ثوارلسم سپوږمۍ شي بره
زه به دښته د فراه کې یم په تمه
ستا به لاره په خوږو سترګو څارمه
د ساکي پرتم ملاتړ ته دې بلمه
ستا وجود کې ده ساکي اتله وینه
راولي دې خامخا د هېلمند مینه
اوس نو ځمه تا په خدای سپارمه ګرانه
پهلوانه ! د ساکانو قهرمانه !

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپاړسم سرود

بیا د کک راپاڅېدلې وسوسې دي
ولولې دي ، پټې پټې تلوسې دي
نابللې مېلمنې بیا لیونی کړ
په یوه شپه کې یې جوړ ترې بل سړ ی کړ
کک د نویو احساساتو په ټال زانګي
د ملکې زرینې ښکلا لوټلی
یو ځل بیا یې زړه نری نری تخنیږي
دا زړګی څه بوالهوسه ملامت دی
کله دلته کله هلته مینیږي
د ګلبوپې د بېلتون غم لا تازه دی
چې د بلې په پیکي پورې زنګیږي
خو دا ځل خبرې نورې کیسې نورې
تش مین د زرینې په ښکلا نه دی
دغې پېغلې یې په روح کې ویښه کړې
د هېواد او د ټبر نوې جذبه ده
دا ځل مینه د هېلمند او ساکستان ده
دا ځل عشق د یوې بلې خوږې مور دی
د غیرت دی هم د ننګ او د پېغور دی
دا ځل نورې مینې ډېرې زورورې
د دوښمنو له تور نیته اندېښنه ده
د ګلبوپې او زرینې توپیر ډېر دی
شهزادګۍ وه بوالهوسه، دروغجنه
پوهه لړه، کبرجنه، په زړه سخته
خو ملکه زرینه په سیاست پوهه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ټبر پر درد دردمنه ، لږ مغروره
د هېلمند په اوبو وتې ملا ترلې
د ساکانو د يووالي ارمانجنه !
زرينه يوازې ښکلې پېغله نه ده
زرينه يوه هوښياره ملکه ده
ښايي دا به جاذبه د ګډ ټبر وي
ښايي دا به وي خپلوي د ګډې وينې
ګلبويه په وينه بل څوک وه پردی وه
اه! د مينې او د وينې څه توپير دی
ما ګومان کړ چې ډېر لوی انسانيت دی
په دې منځ کې به د وينې خپلوي نه وي
قوميت به انسانيت کې نه ځايېږي
عشق به نه پېژني پولې د خپلويو
ما ګڼله، چې تر هر څه زوروره
له انسان سره د بل انسان ده مينه
عاطفه به نړوي د ټبر پولې
ما ويل هر انسان به ګران په بل انسان وي
هی ارمان چې داسې نه ده، داسې نه ده
هر انسان ته خپل ټبر تر نورو ګران دی
دا مې وليدل چې څنګه يوه پېغله
ځاروي تر خپلو ګټو خپله مينه
قرباني کړي خپل مين تر خپل هېواده
وژني خپله عاطفه د ټبر مخ ته
څومره سخته، څومره ستوغه دا پوښتنه
يو خوا مينه د هېواد او د ټبر وي
بلخوا عشق لکه معبود د زخمي زړه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې دواړو تر منځ کوم يو رااخلې
ګلبوېې په کې هېواد و ټېر واخيست
اور يې پورې د خپل زړه پر دنيا ګۍ کړ
زه يې وشړلم زړه او حافظې نه
خو زرينه خدايزده راغله له کوم ځايه؟
يو ناڅاپه يې بدل زما جهان کړ
زه يې وويستم له پوچې دنياګۍ نه
زه يې راوستم له ځانه بېرته ځان ته
خوبولی، ليونی او مستانه وم
زه يې ډوب کړم د هېلمند سرو اوبو کې
يو ناڅاپه يې له ضده رابهر کړم
کړم لاهو يې د يو بل عشق په څپو کې
زه يې راوستم او بېرته يې سهاک کړم
د هېلمند په ننګ يې پورته کړم له زمکې
د هېواد په عشق يې ښکته کړم اسمان نه
زه يې بېرته پر پښو ودرولم
يو ځل بيا يې مخامخ کړم و دوښمن ته
د عشق نوی شور يې ويښ کړ زما په روح کې
يو ځل بيا يې هيله من کړمه ژوندون ته
پر دوه لارې يې حيران يم درولی
نن څه وکړم او سبا ته چېرته ولاړ شم؟
چې بل ځلې ځوار لسمه سپوږمۍ خيژي
چې د تورو شرنګی پورته شي فراه کې
د هوما د خُم تر څنګه غمجن کينم
که ګورز واخلم د هېلمند په ننګ ولاړ شم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه لسم سرود

آه! چې عشق څه زورور توپان د روح دی
اوف، چې مینه څه کوډګره سره بلا ده
ملکه هېڅ وخت نارامه داسې نه وه
بې هېلمنده، بې هېواده، بې له خلکو
هېڅ یو شور یې په زړګي کې کله نه و
خو اوس بل ډول خوبونه پریشان ویني
څه زړه وړونکي، څه خواږه خوبونه
لومړی ځل یو نارینه ورته خوږ ایسي
لومړی ځل دی چې یو څوک یې خیال کې ګرځي
ملکه له څه مودې بدله شوې
پرځان پام کوي، سینګار یې ډېر خوښیږي
تر پخوا یې خلوت زیات دی، وي یوازې
کله کله بس له ځان سره لګیا وي
کله سره شي، کله پټه موسکا وکړي
کله کله لوړ قامت پر سمند ویني
چې یې څنې پر سورلۍ باد ته نڅیږي
د یو چا عجیبو سترګو ترې خوب وړی
د یو چا له غوسې ډکه څېره ګوري
قهرجن کاته د چا یې رایادیږي
یو ناڅاپه ځان راویښ کړي، هرڅه هېر کړي
غواړي ببرته خپل جهان ته راستنه شي
دا هرڅه تش لیونتوب ورته ښکاره شي
بیا هېلمند وي، بیا وطن وي، بیا ساکان وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا جگړه د ساکستان او اشکانیانو
بیا پیلان د اردوان تر مخې راشي
تر جګړې پورې یوځو ورځې دي پاتې
اوګزریاځ د لوی لښکر چارې سنبال کړې
د غشمنو، د ډال والو، نیزه والو
د څلویښت زره سپرو، د ډېرو پلیو
د لرګینو لویو لویو منجنیقو
د ساکي خېلخانو ټول سالاران غونډ دي
شور و زوږ یې د جګړې پر ځرنګوالي
د ساکي مېرمنو لوی لښکر راټول دی
ورسره د اوبو ژی او تنورونه
تېره کړي واستاکارو نیزې غشي
ټکېدلې اور کې پلنې تېرې تورې
د سرتېرو کوزړی له هوما ډکې
ملاوستنیو پورې ځوړندې پیالې دي
اوګزریاځ د ټولو چارو ډاډ ورکړی
بس یوازې د پیلانو کیسه پاتې
کک به راشي که به رانه شي جګړې ته
ټول لښکر سره دا لویه اندېښنه ده
لښکر څه چې د ساکانو اووه تېره
لارې ګورې، ګوندې راشي پهلوان ستر
لا خبر د هو! یا نه ! راغلی نه دی
پیل افګن کک لا یوازې دی مانۍ کې
څوارلسم د میاشتې ورو ورو نږدې کېږي
د فراه خواته لښکر سبا کوچیږي
ولولې دي په څپو د ټولو زړو کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا جګړه د مرګ وژوند لویه جګړه ده
د هېلمند اوبه خو ژوند د ساکستان دي
اردوان دی راروان چې هېلمند لوټ کړي
ملکه د اندېښنو څپو لاهو کړه :
کک به راشي د پیلانو دې جګړې ته ؟
موږ به ناڅاپه راووځو په فراه کې
د بند لاره به کړو بنده په پارتیانو
پیل افګن که پیلان دلته په ګونډو کړي
اردوان به له فراه څخه تېر نه شي
د هېلمند څپې به ځي په خپل بهیر کې
ساکستان به وي سمسور په شنو باغونو
ان له بُسته تر زرنګه به بیلیږي
ډېر لیښتي، لویې ویالې له شنو نهرونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتلسم سرود

د فراه پراخه دښته لکه رغوی
بېگاه شپه د څوارلسم وه، سپوږمۍ سپینه
اوس سهار دی، خو لا لمر ختلی نه دی
د لویدیځ خوا ته ورې تیتې غونډۍ دي
د غونډیو ترشا، لرې په افق کې
د اسمان خواته نرۍ دوړه ښکارېږي
ختیځ خوا ته، یوه هسکه پربښه باندې
د ملکې زرینې کېږدۍ ولاړه
څو سپینږیري مخور یې تر څنگ ناست دي
ملکې نن د جگړې جامې اغوستي
اوگزریاځ د ملکې تر څنگ ولاړ دی
د لویدیځ لرې افق ته په ځیر گوري
د غونډیو تر شا دوړه ورته ښيي
دغه دوړه د پارتیانو د لښکر ده
درنه دوړه ښيي دا چې سپاره ډېر دي
د پیلانو درون کاروان هم ورسره دی
له ختیځه لا لمر ځرک نه دی وهلی
چې له لرې د لویدیزو لوړو شاته
د لښکرو د پښو دوړې نږدې شوې
درې څلور منزله لرې ، له یو بله
دوه لښکره شرنگوي تورې او زغرې
بې خبره دی لښکر د اشکانیانو
ځي چې بند د ساکستان ته ورنږدې شي
د فراه او بست تر منځه هلته لرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیلانو په زور مات د هېلمند بند کړي
خو خبر نه، چې ساکانو لار نیولې
له زرنگه تر فراه پورې راغلي
اشکاني لښکر مغرور دی، کبرجن دی
د پیلانو لوی لښکر باندې نازېږي
هر یو پیل یې لکه غر داسې روان دی
زغره وال سرتیري دوه کتاره درومي
د پیلانو کاروان ساتي له یرغله
اشکاني لښکر روان دی څلور برخې
لومړۍ کرښه زغره وال غشي ویشتونکي
ورپسې دي گڼ سپاره چټک سرتیري
منځ کې سل پیلان روان دي لکه غرونه
څلورم کتار کې گڼ پلي روان دي
د سپرو لومړی کتار کې هسک بیرغ دی
د بیرغ تر څنگ یو چتر د بخملو
تر دې چتر لاندې ناست پر یوه تور اس
اردوان پاچا روان په ډېر غرور دی
دیخوا مشر د ساکانو اوگزریاخ دی
د تیشخولو د ټبر هغه ستر مشر
چې ساکانو کې هوښیار هم زړور دی
د ملکې زرینې زړگی درزېږي
اندېښنې یې د زړه ورو ورو لا زیاتیږي
چې د کک پرېکړه به څه وي؟ څه به وکړي؟
زما مینه به یې زړه کې وي پرېوتې ؟
زما لیدو ته به یې زړه کې تلوسه وي ؟
د خپل قوم او خپل هېواد په ننگ به راشي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زرينې د ورتلو خاطر به وکړی؟
ما خو ډېر په ډاډ ساکان جنګ ته راوستي
د سالار کک پر وفا مې شرط تړلی
خدایه ما مې خپل ولس ته کمه مه کړې
سالار ککه ! نن چې ورځ د مرګ و ژوند ده
لا تراوسه دې خبر د راتلو نه شته
اوس چې دوړې د دوښمن د لښکر ښکاري
اوس چې غږ یې د ګامونو اوریدای شو
خو ته نه یې ، نه دې وهم د ګورزونو
اوس چې اورو هوی وهای د سل پیلانو
نښې نه شوې راښکاره ستا د ګامونو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسم سرود

لمر لومړۍ زرینه ځړیکه له غره وکړه
د فراه هواره دښته لکه رغوی
لمرخاته خواته یو سپل مرغۍ راتاو شوې
د سهار وړمه پسته پسته لګیږي
ګډ د ترخې او سونګوري بوی یې راوړ
د وړې ځرمښکۍ ځپ شو، لار یې وکړه
په پسته دوړه کې ولاړه او پناه شوه
جارو بوټي لاندې چټکی په هوا شو
ټولې سترګې لمرلویده لوري ته ځیر دي
د وړو غونډیو منځ کې لار ته ګوري
د ساکانو د غشمنو لښکر خور شو
شمال لور ته غځېدلي واړه غرونه
کماندار غشي ویشتونکي ساکان راغلل
د دې ټیټو غرو پر ولیو یې مورچې شوې
اوګزریاخ ورته د لارې کرښه ښیي :
بس لومړۍ ځپه چې راشي د پارتیانو
یوناځاپه پرې د غشیو باران جوړ کړئ !
له دې ځایه ټول لښکر دی تر څار لاندې
نیزه وال یو څو سپاره به درسره وي
چې د غره لمنې وساتي دوښمن نه
اوګزریاخ پر ایره یې اس چست چالاکه
له یو اړخه دی په منډه ځي بل اړخ ته
د جګړې شیبې ورو ورو رانږدې کیږي
د ملکې زرینې زړګی دربیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهار لومړنۍ وړانګې راخورې شوې
مخامخ غونډۍ له ورايه اوس ښکاريږي
يوناڅاپه د بيرغ څوکه ښکاره شوه
بيا ورو ورو د نيزه والو نيزې راغلې
د سپرو سرتېرو ښکاري اوس سرونه
اوګزرياڅ مخامخ ګوري لوی لښکر ته
زرينه پر هسکې پرښې ده ولاړه
د جنګي کېږدۍ درشل کې لښکر څاري
د ساکي خېلخانو نور مشران يې څنګ ته
د پارتيانو د لښکر سرونه شماري
شور و زوږ د لوی لښکر په غوږو اوري
د پښو خرپا، د تورو شرنګا خيژي
يوناڅاپه راښکاره شول غرونه غرونه
سل پيلان په زنځيرونو دي تړلي
پيلبانان يې پر څټ ناست دي زنګېدلي
د هر پيل تر مخ په منډه خادمان دي
د لښکر له ګامو خيژي خړه دوړه
له غونډيو لوېې دښتې ته کوزيږي
د زرينې تر دريځ په منډه راغی
اوګزرياڅ په ادب کوز شو ملکې ته:
عمر اوږد د ملکې شه تر ابده
زموږ لښکر پر لوړو سيمو ځای پر ځای دی
د غشمنو مورچې ټينګې دي په غرو کې
سپين لوګی چې د کېږدۍ تر څنګه پاڅي
نو تورږم به د جګړې د پيل پو کړو
ملکه د اندېښنو په ټال زنګيږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یوازې یې د (هو!) اشاره وکړه
اوګزریاخ د اس په منډه ببرته ولاړه
د کاسیانو یو سپینږیري مشر وویل:
ګومان نه کړم، چې به کک جګړې ته راشي
تر دې وروسته یې په تمه نه پاتېږو
د ملکې زرینې عمر دې اوږد شي
چې دوښمن زموږ د غشمنو برید ته راشي
حکم ورکړئ ، چې سپاهیان سپین لوګی وکړي
د کاسي مشر وینا وه لکه غشی
ملکه یې په زړه بیا بیا ژوبلوله
د وروستۍ هیلې کمزورې پلوشه یې
د زرینې روح کې ورو ورو قتلوله
د پارتیانو لښکر نابېره تم شو
تر لښکر وړاندې څارګرو خبر ورکړ
مخامخ یې د ساکانو لښکر ولید
د جګړې کېږدۍ یې ولیده له ورایه
ناڅاپي یې د فراه دښته کې پام شو
چې ساکانو ورته لاره ده نیولې
یو منزل دې دوه لښکره سره لرې
اشکاني لښکر د تللو خیال بدل کړ
د سپرو یو لوی لښکر یې کړ راوړاندې
ناڅاپي یې د وړو غرو خوا ته مخ کړ
په دې نیت چې له دې لوړو پرې ورتاو شي
د سپرو لښکر چې راغی د غرو برید ته
ملکې اشاره وکړله اورتون ته
سپاهیانو کاغذي واښه لنبه کړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

تک سپین دود شو د کېږدۍ له اړخه پورته
د توروم لوړې ناري انګازې وکړې
او غشمنو غشي وټومبل لیندۍ کې
په یوه شېبه کې پورته شغهار شو
د اسمان خواته زرګونه غشي ولاړل
د پارتیانو د سپرو لښکر په ځغاسته
د ساکي لښکر په لوري را روان و
د سهار لمر پړکولې سپینې تورې
چې ناڅاپه له اسمانه باران راغی
د برېښنا په څېر د غشیو توپان راغی
په سلګونو سپاره پرې اېستل اسونو
غشیو وویشتل پارتیان په ځیګرونو
بل ځل بیا غشمنو غشي په لیندۍ کړې
بیا یې جوړ کړ پر سپرو باران د غشیو
یو څو پاتې ټپي شویو سپرو هی کړل
بېرته شاته د پارتي لښکرو خواته
اردوان په ننداره و د دې ټولو
د مرګ کومي ته پراته د ده سپاره وو
افرین یې په تدبیر کړ د ساکانو
په مغرور انداز یې وموسل لښکر ته
د وحشي ساکانو ترپ دی او یا خرپ دی
دوی لا خوند زما د ګوزار لیدلی نه دی
دوی خبر لا په دې نه دي چې زه څوک یم ؟
د ارشک (۲۳) د لوی کاله ستر شهنشاه یم
د پارتیا د لوی لښکر تر مخ روان یم
د رومیانو او مصریانو ماتوونکی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بابل او ارمنيانو ايلوونکی
اردوان د خپل لښکر سالار راوغوښت
قهرجن او په لوړ غږ يې ورته وويل:
د غوبه و، پوونده و لښکر څه دی
چې زما مخې ته داسې ودرېدلی؟
زما سپاره يې ګڼ په غشيو راګوزار کړل
دوی لا خوند زما د جګړې ليدلی نه دی
زما په لاس يې د مرګ درد څکلی نه دی
د پيلانو لوی لښکر راولئ مخ ته
زنځيرونه ورپرانيزئ پښو نه
ترنګړونه ورته واغوندئ د زغرو
هر يو پيل داسې په وسپنو کې پوښ کړئ
چې د غشيو هم د تورو لار ترې نه شي
پر پيلانو قهرجنې کريغې وکړئ
چې له ويرې نه وحشي شي او سر واخلي
مخامخ يې پر ساکانو کړئ ورخوشې
لوی لښکر يې تر پيلانو لاندې دل کړئ
د سرتيرو ککرۍ کړئ پښو لاندې
اندامونه يې تر پيل لاندې لتاړ کړئ
نيزه وال او پلي بېل شول لار يې وکړه
د پيلانو لوی لښکر يې کړ راوړاندې
خادمانو لويې زغرې راخورې کړې
د ساکانو ښارګر غره نه ورته ګوري
اوګزرياخ د نيزه والو ټولی راوست
د لښکر تر مخ يې ټول پر زنګون کېښ کړل
نېزې مخامخ دوښمن ته شولې نېغې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوگزریاخ لا باوري پر خپل تدبیر دی
پټ په زړه کې وېرېدلی له پیلانو
خو لا هغسې چالاک د جنگ په کار دی
د سهار لمر اوس یوه نیزه ختلی
د زرینې ناکراره زړه دربیږي
مخامخ هلته پارتیانو ځان چمتو کړ
د پیلانو لښکر جوړ شو، راخوځیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلم سرود

تر کېږدی پورې د وینو ورېم راغی
اشکاني سپاره پراته د غره لمن کې
له زخمي اسونو لاره ورکه شوې
بې سپرو هره خوا ځغلي په ډار وهم
زرينې سترګې کړې پټې غوږ يې ونيو
چېرته لرې يې تر غوږ د سيند شپې شوې
د هېلمند د شرهار اواز يې واورېد
د لومړي ګوزار لپاره هېلمند خوښ دی
لکه سيند چې منندوی وي له ساکانو
د پيلانو انديښنه لا پر خپل ځای ده
ملکې ژر سترګې پرانيستې افق ته
مخامخ دي راروان لکه د غرونو
سل پيلان په زغرو پوښ په غورځنګونو
راروان دي، چې ساکي لښکر چيکړ کړي
تر ګونډو لاندې سرتيري، بولندوی کړي
او بيا ورشي د هېلمند د بند په لوري
زړونه يخ د دغه بند په ورانېدو کړي
نيزه واله ساکان کېښې پر ګونډو ناست دي
د نيزو تېره سرونه يې نيولي
هغې خوا ته چې پيلان پرې راروان دي
ټول پوهيږي، چې پيلان پرې نه ژوبليږي
نيزه وال به بلهاريان د ټول لښکر شي
خو ساکان د ويرې ، تېښتې خلک نه دي
د هېلمند په ننګ يې مرګ پر ځان منلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکه هرڅه ته ځیر ده ، برندې ګورې
یا به ټول مرو د پیلانو تر پښو لاندې
یا به بېرته اشکاني لښکر ستنیږي
یوناڅاپه کوم ساکي سالار نارې کړې :
هلته ګورئ! له جنوبه څوک رادرومي
د زرینې زړګی تُند په دربېدو شو
یوناڅاپه له خپل ځایه شوه ولاړه
وارخطا یې څو ګامونه کړل وړپورته
د کېږدۍ کینې اړخ ته تاوه شوه په منډه
د جنوب له خوا پراخه لویه دښته
لکه رغوي ته چې ګورې داسې ښکاري
خورا لرې پر اس دنګ سړی رادرومي
لکه غر داسې د جنګ سړی رادرومي
یو لوی ګورز یې پر اوږه دی اړولی
د سمند له هر یو ګام یې سپرغۍ خیژي
تورې څښې یې له باد سره نڅیږي
له ډېر لرې یې پرتم له ورایه ښکاري
د ساکي لښکر له هره ځایه ښکاري
پر پراخه دښته داسې راروان دی
لکه غشی وي روان د باد پر څښو
لکه تېزه بېړۍ هسکه پر څپو وي
لکه تُند شاهین چې الوځي اسمان کې
په نڅا یې د سمند اوږده یالونه
د ګوربت بڼه یې هسکه پر جوغه ده
مخامخ دی راروان د لښکر خوا ته
اوس یې غبږ راځي له ورایه د تراټونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هوا کې یې د ګورز هیبت خوریږي
څه پرتم لري دا سپور زلمی چې ښکاري
عجیبه وېره په زړونو کې پرېباسي
هېڅ انسان دومره اغېز لرلای نه شي
مګر دا چېرته له نسله د اسمان دی ؟
که د ښکلیو ښاپېریو او دیوانو
د کېږدۍ تر خوا د ټولو سترګې برېښي
د زرینې زړګی تند تند لا دربیږي
ولولې دي، خوشالۍ دي احساسات دي
چې یوځای پر زرینې باندې یرغل کړي
د جانان قامت یې وپېژاند له ورایه
څاڅکي اوښکې یې له سترګو رابهیږي
سپور له ګورز سره په منډه راروان دی
د جګړې ډګر ته مخامخ رادرومي
څه چټک، څه پرتمین، څه وهمناکه
لکه تندر را روان دی را رسیږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

يويشتم سرود

يو شاهين پر لويه دښته بيا راتاو شو
دوه هوسۍ په منډه وختلې غره ته
غرنيو بوټو ونښل هوا ته
د فراه پراخه دښته ده هواره
لمر ځليږي، خو ګرمي لا ډېره نه ده
د سرتېرو زړونه ډک له اضطرابه
زغره وال پيلان بس ځو ګامه دي لرې
په وحشت په ليونتوب وهي رامنډې
د ساکانو د لښکر خوا ته رادرومي
پر سمند پرتمين سپور په منډه تېر شو
يو نظر يې ملکې ته مخ راواړاو
د کبړدي تر مخې تېر د باد په څېر شو
زرينې له اوښکو ډکې سترګې يووړې
پر جانان يې د خواږه نظر برېښنا شوه
هسک د غره په څېر سپور، ورغی په منډه
د پيلانو ياغي شوي لښکر مخ ته
سهمناکه ګورز يې تاو کړ له خپل سره
اوګزرياځ هم پونده ورکړله خپل اس ته
شل سپاره نيزه وال هم په ده پسې شول
د پيلانو وحشي شوی لښکر راغی
پوښ د وسپنې د زغرو په ترنګړو
لومړنی پيل مخامخ په کک راتاو شو
لکه تندر يې پر سر د ګورز ګوزار شو
پر تندي د ګورز ګوزار سره ايسار شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیل پر ځان لکه زخمي ښامار راتاو شو
په یوه ګوزار راپریوته پر زمکه
نېزه والو د پیلوان سینه کړه ننښه
کک د بل پیل خوا ته تېر په ډېر تلوار شو
اوګزریاخ له ډېر ه ځوښه چیغه وکړه
خپل لښکر يې شاته وویست د غره خو اته
د پیلانو غویمنډ جوړ پر همدې ځای شو
کک پر بل او بیا پر بل پیل ګوزار وکړ
د سالار سمند لښکر کې د پیلانو
داسې الوځي د مست ګوربت په شانې
پهلوان کک يې ولاړ پر رکابونو
تاووي د غره په څېر ګورز له خپل سره
هر ګوزار يې د پیل سر یا زنګون مات کړي
زغره وال ترنګړ يې ننوځی مغزو ته
هیاهو ده ، شرنګهار دی او دربا ده
د کک هووو !! ده، د سمند يې شیشنهار دی
اوګزریاخ او نیزه وال هم ورپسې دي
پیلوانان دي تر پښو لاندې دل شوي
خپل پیلان ورته بلا شول له هیبته
کک لا ګورز له سره تاو کړي غورځنګ وکړي
د بل پیل د ملا هډوکي په خرپ مات کړي
ګڼ پیلان له ډېره وهمه هر خوا تښتي
څه يې ببرته د پارتي لښکر په لور شول
څه يې مات و ګوډ ولاړ دي او ستمیږي
څو يې دښته کې خواره واره په تېښته
پیلوانان د ځان له ډاره ترې خواره شول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه يې راغلل لاس تړلي تر ساکانو
د کک گورز په وينو سور دی د پيلانو
لا يې هم له سره تاو کړي ، گوزار وکړي
اردوان هرڅه په رڼو سترگو گوري
له هر پيل سره يو ټس تندي ته ورکړي
اردوان خپل دوښمن وپېژاند له ورايه
د کک گورز يې پېژانده له ډېر پخوا نه
دا له کومه شو ؟ او دلته څنگه راغی ؟
څنگه پريوت له اسمانه لکه ټکه
لکه تندر راگوزار شو له فلکه
اردوان له پيلوانانو خپل پيل وغوښت
اس نه کوز شو، پر شاهي پيل باندې سپور شو
مخامخ يې له سپرو سره ور هی کړل
د کېږدۍ په لور روان شو په ډېر خښم
ملکې چې اردوان وليد له لرې
د خپل اس او پلنې تورې غږ يې وکړ
زرينه د جنگ کېږدۍ پردې ته ولاړه
شېبه وروسته هسکې پرښې څخه لاندې
څو سپاره پر اس راښکته شول ډگر ته
يو نقاب پرمخ چټک سپور يې ترمخ و
د ساکي ټبر مشران هم ورپسې ول
نقاب پوښه لکه چتکی داسې تېز دی
مخامخ د اردوان په لوري ولاړل
اردوان نيزه په لاس توره ترملا دی
د خپل پيل په کجاوه کې نېغ ولاړ دی
کک لا گورز تاو کړي له سره، پيل گوزار کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوناڅاپه یې ورپام شو اردوان ته
مخامخ ورته سپاره ساکان ښکاره شول
نقاب پوښه سپور یې ولیده چالاکه
اوګزریاخ ته یې په ببره لاس اوچت کړ
ته ورځه! د ملکې ملګرتیا وکړه
ما یوازې له پیلانو سره پرېږده
اردوان په ملکې پسې روان دی
لښکر بوځه د میدان منځ ته ورکوز شه !
اوګزریاخ په ډېره ببره اس راتاو کړ
اندېښمن دی، کک یوازې څنګه پرېږدي؟
دا دې څنګه ازموینه کې راګیر کړم؟
خدایه تا ته مې سپارلی پهلوان کک
اوګزریاخ لښکر روان چست و چالاک کړ
مخامخ د اردوان په لوري ولاړل
نقاب پوښه سپور پر سپین اس مخامخ شو
اردوان نیزه ګوزار کړه د سپور خوا ته
د سپور ډال د اردوان نیزه کړه کړه
اوګزریاخ لکه سیلاو پرې راروان دی
دوه لښکره سره اوس غاړه غړۍ شول
تورې پورته شوې، نیزې شنې په هوا شوې
د اسونو شیشنهار ، د پلیو شور دی
په دا منځ کې اردوان پر پیل خرام کړي
لکه مچ د غره پر سر داسې ښکارېږي
نقاب پوښ سپور ته حیران دی، چې دا څوک دی؟
څه چالاکه ، زړور دی څومره تېز دی
د جګړې په هنرونو ښه پوهېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو پارتي سپاره يې پرېباسل له اسه
اردوان د کېږدۍ خوا ته ورتلل غواړي
نيت يې دا دی، چې زرينه راپيدا کړي
غواړي ونيسي ژوندۍ ښکلې زرينه
د هېلمند ها ساتندويه ، هغه سپينه
خو دې سپور پر مخ نقاب او ځو يارانو
د کېږدۍ خوا ته د ده لاره نيولې
اردوان له غوسې مار غوندې تاوېږي
ښه اوږده شېبه جګړه د دې ټولي وه
د پاچا لار يې تړلې وه کېږدۍ ته
هاخوا لرې کک لا جنګ کړي د پيلانو
د زخمي پيلانو شور دښته کې خپور دی
د کک ډېره اندېښنه ده ملکې ته
زرينه ترې ورکه شوې په جګړه کې
خدايه! څه شوه زما د ژوند وروستنۍ هيله؟
زه د دې په غبږ جګړې ته يم راغلی
زه د دې ښايست بيا ژوند ته يم راوستی
خدايه! ويې ساتې ، ته يې ساتندوی شې
بې زرينې ژوند تياره دی، بې مانا دی
بې زرينې ژوند قيامت په دې دنيا دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ویشتم سرود

سره غرمه ده، ځرمښکې سیوري ته ځغلي
دوه شاهینه د غره ځالې ته ستانه شول
خر کربوړی پر ډبره څک کیږي
په هوا کې تود د وینو وږم خپور دی
لا په دښته کې شرنګا د تورو خیژي
ګڼ سر تیري د پارتیانو مړه، ټپیان دي
اردوان لا د زرینې په لټون دی
نقاب پوښ سپور یې لا ګرد تر پیل تاویږي
اردوان پر نقاب پوښه سپور خښمیږي
خپل شاهي پیل یې راتاو کړ پرې ناڅاپه
پیل درنه پښه را کوزه پر سپین اس کړه
اس په ملامات شو او سپور ترې راګوزار شو
نقاب پوښ جنګیالی ولویده په خاورو
په لویدو کې یې د مخ نقاب شو لرې
ول ول ووتې له خوده تورې زلفې
یوناڅاپه د زرینې مخ ښکاره شو
لکه ښکلې د سیند بته، تکه سپینه
ببرته چسته راولاړه شوه زرینه
اردوان له حیرانتیا ګوته پرغاښ کړه
هغه څوک یې چې غوښته په اسمانونو
خدای ورکړې وه پر زمکه راپرېوتې
ملکې د تورې لاستی لاس کې ټینګ کړ
یو پارتي سپور اس د دې خواته راهی کړ
ملکې په یو ګوزار له اسه پرې یوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

اردوان په مکر جنه خندا موسک شو
شاهي پیل یې ورو ورو وړاندې را رهي کړ
اوگزریاخ له څو پارتیانو سره ښکېل دی
یوناڅاپه یې زرینې ته ورپام شو
په جگړه جگړه یې ځان ورته نږدې کړ
یوه بله ډله راغله د پارتیانو
د تېښخولیو له سرداره گرد راتاو شول
اوگزریاخ یې بیا په جنگ باندې اخته کړ
شاهي پیل رانږدې کیږي ملکې ته
د زرینې ساکي وینه په غورځنگ ده
ماساگیته سکه لور د تایمرېس ده
ملکه په ویره هېڅ نه ده خبره
مخامخ د اردوان پیل ته ولاړه
په ډېر خښم اشکاني پاچا ته گوري
پیل نه گرد چاپیر تورزن دي د پارتیانو
نیزه والو کړۍ کړی خپل پاچا دی
د ساکانو له تورزنو نه یې ساتي
اوگزریاخ د لښکر منځ کې لا جنگیږي
یوناڅاپه کړۍ ماته شوه له شانه
څو سپاره پارتیان راپرېوتل پر زمکه
د پیل شاته پر سمند کک راښکاره شو
سور په وینو له لوی گورز سره راهسک شو
اردوان لا په مکاره خندا موسک دی
مخامخ یې پر زرینې سترگې خښې
پیل روان دی ، د پاچا په لاس کې توره
د زرینې لاس کې هم توره ځلیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوناځاپه کک نارې کړلې: هی!! یاهو !
ګورز په یو ګوزار د پیل پښه کړه ماته
پیل را نګوښي، د پاچا ډولۍ کږه شوه
بل ګوزار د پیل پر بله پښه راغی
د زنګون د ماتېدلو یې خرپا شوه
پیل د غره په څېر راو نړېد پر زمکه
د پاچا ساتونکي لرې شول په ځغاسته
اردوان ښکته پر زمکه رانسکور شو
سمند وشپشنېد پر دوه پښو راهسک شو
کک یې ګورز سره تر نیم اسمانه لوړ کړ
وړاندې راغی ملکې سره ارام شو
کک له اسه لږ ورکوږ شو خپل جانان ته
یوناځاپه یې نرۍ ملا نه لاس تاو کړ
زرینه یې چسته پورته کړه سمند ته
ملکې تر خپل جانانه لاس چارپېر کړل
سمند بیا هسک شو پر دوو پښو باندې
له میدانه د وتلو لاره ګوري
لوړ بیرغ د اشکانیانو را پریوتی
اوګزریاڅ شو مخامخ زخمي پاچا ته
اردوان د سالار سترګو ته چې ځیر شو
له هیبته یې لړزه پر بدن راغله
د تیشخولو سردار ودرېد پاچا ته
چې ژوندی یې لاس تړلی راروان کړي
خو ناځاپه اردوان تورې ته لاس کړ
اوګزریاڅ یې سر سري پر مټ ټپي کړ
د تیشخولو سردار توره پرې راتاو کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لښکر تر پښو لاندې يې سر ورغښت
هياهو له بريمن لښکره ووت
د ساکانو بېرغ پورته شو درې رنګه
اشکانيانو کړې ګوزار تورې پر زمکه
جګړه ودرېده ، سرتيري په غوغا شول
د ساکي سوبې خوښۍ ته په هاها شول
***
مازيګر د اسمان څنډې تکې سرې شوې
لکه لمر ته وي شيندلې ډېرې وينې
خونړۍ ورځ پر فراه ده تېره شوې
خره دښته په سرو وينو رنګېدلې
د پيلانو مړي ښکاري غرونه غرونه
ټپوسان له لرې لرې راروان دي
په ناوونو کې نارې دي د ګېدړو
د ساکي لښکر کېږدۍ دي پلنې شوې
د هوما څُمان يې کوز کړل له اوښانو
نن ماښام به د سرتېرو مجلس جوړ وي
څوک به مستې ټپې وايي څوک سندرې
هر ټبر به کوي خپل خپل اتڼونه
د ساکانو سرداران سره را غونډ شول
د کېږدۍ ترڅنګه بيا سره راپنډ شول
د بريا زيرى يې ښکاري په څېرو کې
د هېلمند سرود غړېږي په ټپو کې
خوشالي د ستر دوښمن د ماتېدو ده
د ساکانو هسک بيرغ په رپېدو ده
په دې منځ کې ملکه زرينه نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ډېره مدبره ، زړه وره
هغه ښکلې، ها مغروره خیالیګره
ها سوبمنه، هغه ډېره بختوره
اوګزریاڅ په یوه شوخه خندا موسک شو
ورپه یاد د زرینې او کک چلند شو
په پلرینه مینه خوښ په دې پیوند شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

درویشتم سرود

مازیگر دی ، لمر ساه ډوبی په افق کې
د لویدیز اسمان لمنه تکه سره ده
د لمر سره سترګه لا ځیر دښتې ته ګوري
ځای ځای وریځې هم له رنګه تکې سرې دي
هلته لرې دی روان جنوبختیځ ته
یو سمند په تنده منډه، مست سرکشه
پرې د غره غوندې یو هسک قامت ښکاریږي
شاته پیغلې ورنه غبږه تاوه کړې
اوږدې زلفې یې د باد څپو ته ناڅي
تر جانانه د پېروتې په شان تاو ده
دوه بدنه پر یوبل خواږه تاوده دي
غېږه ډکه د زرینې له جانان ده
دا شپېه ورته ژوند ښکلی پر جهان دی
پهلوان نه مرمرینې متې تاو ې
بندیوان د چا د غېږې د زندان دی
نن شپه ټوله د جانان ترڅنګ سفر دی
د ښایست او مینې تاج یې نن پر سر دی
کک که تږی شو د یار سترګې به نوش کړي
د جانان شونډې به وڅښي تر مستیه
د ملکې عشق یې نن زړه کې خروش کړي
نن شپه چېرته لاله زار کې د دوی شپه ده
تر هېلمنده لویه لار کې د دوی شپه ده
د هېلمند تر څنډو ډېر مزل لا پاتې
دغه شپه د ژوند تر ټولو خوږه شپه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر دوښمنو برې یو خوا جانان بلخوا
پر دوه زړونو د مراد وږمه خوره ده
هېلمند غواړي مینان تر خپلې غاړې
چې یوبل سره د مینې په خوند پوه شي
د څپو د مستانه شوخیو خو اته
په خوږو د یوه نوي پیوند پوه شي
سمند ځي په منډه منډه تر هېلمنده
چې د عشق نوی داستان ورته بیان کړي
راز ونیاز باندې ماړه دوه مینان کړي
عشق د لویو حماسو دی د منځ ټکی
عشق د هرې اتلوالې د زړه زړی
د عشق شور دی چې ودان لوی ساکستان دی
عشق له بُسته تر زرنګه لا روان دی
د عشق زور د ی چې هېلمند دی د ساکانو
هېلمند مست دی، هېلمند غاړې غورځي
هېلمند خپلو مېلمنو ته لارې څاري
هېلمند تږی دی، چې راشي دوه مینه
د څپو تندی یې کېږدي پر لمنه
پېړۍ وشوې چې هېلمند څپې څپې دی
مست، سرکشه ، ډک له شوره، له هیبته
سیند د کک. زرینې عشق ته سلامي دی
له هغه وخته تر ننه لا جاري دی.

پای : د ۱۳۹۶ کال د چنګاښ (سرطان) ۳۰/۲۹ شپه یولس نیمې بجې ؛ کابل – جمال مېنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایځوړونه :

۱. هېلمند، هیرمند، هندمند، هیلمن او هیرمن د هېلمند سیند زاړه نومونه دي. په اوستایي متونو کې یې (هئتومنت Heatumant) بللی، چې مانا یې ده د بندونو خاوند سیند. دا سیند د بابا له غرونو سرچینه اخلي او په افغانستان کې دننه، تر ۱۱۰۰ کلیومتر مزله وروسته په هامون کې تویېږي. (هیر) په زړو ایندواروپایي ژبو کې د اوبو یا چټکو روانو اوبو په مانا ده، چې په پنجهیر (پنج + هیر، اوس پنجشېر) کې یې هم ریښه شته .
اوېستا: هېتومېنت= لوند خوړ د ړوب = وچ خوړ پر وړاندې؛ پوهاند زیار

۲. ساک یا ساکان، زړه پارسي سکه saka، یوناني سکیت، او سیت Scyt د اریایي یا هندوآریایي او بیا آریاني ژبتوکمیزې ځانګې له پینځو ځانګو څخه یوه ستره او بیا باختري ځانګه ده... پخپله د پښتنو نیکونه او ژبه یې (ساکي) د پښتو نیا (انا) ښوول کیږي. (پښتو او پښتانه د ژبپوهنې په رڼا کې) پوهاند م. ا. زیار. دوهم چاپ. ۶۱۱-۶۱۲ مخونه.

۳. زرنګ، درنګیانا، زرنګیا، زرنج(معرب) تر ساکي ایمپراتورۍ مخکې د ساکستان یا سیستان نوم و. زرنګ د هیلمند ولایت د نادعلی ولسوالۍ له پولو پیل او بیا تر اوسني زرنج پورې چې د نیمروز ولایت منځی ده د هیلمند سیند پر غاړو پرتې ودانې سیمې ته ویل کېدل. زیار: ۶۱۶ مخ

۴. په ساکي ګروهه کې د سیندونو او سمندرونو ځښتن، زیار : ۱۱۰

۵. هاپي (اپي) ساکي ربةالنوع چې د زمکې ځښتنه بلل کېده او د اسمان د ځښتن مېرمن وه ، زیار: ۱۱۰

۶. په زردښتي ګروهه کې د اسماني پرېښتو یو ډول وې، چې د زردښت د بیا زېږون هګۍ (نطفې) یې په هېلمند سیند کې له اهریمن څخه ساتلې.
۷. - هوما (په اوستا کې) ، سوما (په ریګویدا او زړه هندي کې) د هوما بوټي له شیرې څخه جوړو شویو شرابو ته ویل کېدل، چې په زردشتي او ساکي متونو کې مقدس او رغوونکی څښاک ګڼل کېده . ساکانو دغه څښاک ډېر زیات څښه، ان چې یوه ساکي خېلخانه یې هومایي ساکان ګڼل. د هوما بوټی به یې د شپې رېبه، ځکه د ورځې یې شیره لمر وچوله .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸. تایمرېس یا لومړۍ زرینه د مساګیتو ساکانو ملکه او زمونږ د منظومې د ملکه زرینې (دوهمې زرینې) غوره نیا وه، چې ستر هخامنشی پاچا کوروش یې د خپل زوی (سپاراګه پایسس) په کسات کې وواژه. د دغې ملکې ذکر په ګڼو تاریخي سرچینو کې شته، اکاډمیسین پوهاند عبدالشکور رشاد د هغې په اړه یوه کوشنۍ پارسي منظومه لري، چې (کوروش خون آشام) نومیږي .

۹. باکتر، باختر، باکتریا، بخدي اوسنی بلخ

۱۰. هیندوکش یا د اوبو کڅوړه، هیندوکوش، هیندوکوښ، هندوکش

۱۱. باګرام؛ اوسنی پېښور، ناګرویهار؛ اوسنی ننګرهار

۱۲. کابورا، کابل

۱۳. ساکانو به د خپلو دوښمنانو د پرې کړیو کوپړیو نښې له ځانه سره د ویاړ په توګه ګرځولې، ځینې به یې په زرو کې پوښ کړې وې او هوما به یې په کې څښله.

۱۴. ۱۵- ١٦- ۱۷- ۱۸ – ۱۹ -۲۰ - اووه واړه ساکي خېلخانې دي، چې بشپړ جزیات یې د پوهاند زیار په یاد شوي کتاب کې موندلای شئ ، تیشخولي ساکان هغه وو، چې د تېرو څوکو والا خولۍ یې پر سر کولې ،

کڅوال ساکان د پارادریایي ساکانو په نامه یادېدل، دوه ډلې ساکان (پارادریا) او (پاراسګدیا) پېژنو، چې لومړۍ یې تر آمو ورپورې غاړه او دوهم یې تر سوغد – سغد ورپورې غاړه ساکان یاد شوي دي.
هومایي هماغه د هوما پنځوونکي ساکان دي.

ماساګیت تر ټولو مشهوره او لویه خېلخانه ده، چې د واکمنۍ اوږده مخینه لري، لومړۍ زرینه (تایمرېس) او دوهمه زرینه دواړه ماساګیت یا مساګیتې ساکانې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسپه یان هغه ساکان دي، چې په خپلو نومونو پسې یې د اسپه وروستاړی د ویاړ په پار تاړه.

دهاوي، داوي، دای، دایکي، ساکي خېلخانه ، په دایکندي (د دایانو کنده یاکلی) دای چوپان او دای میرداد کې یې ریښې موندلای شئ.

کاسیان د ساکانو مقلوبه بڼه ګڼل کیږي، چې ریښه یې په کاسي غر (کاشغر)، کاسمیر(کشمیر) او نورو ګڼو جغرافیایي نومونو کې موندلای شئ.

۲۱. ساکستان، سیستان، سګستان، سګزستان، سجستان او سقستان (معرب) اوسنی سیستان چې د افغانستان او ایران ترمنځ په دوو سیستانونوویشل شوی ، له آره ساکستان و او هغه هم له درېیمې مخزېږدې پېړۍ راهیسې، چې باختري ساکان ورته راوکوچېدل، تر دې مخکې یې زرنګ باله،(زیار : ۶۱۵.۶۱۶) ، ساکستان د هېلمند اوبو له برکته سمسور او ښېرازه هېواد و، چې اوس یې لویه برخه په افغانستان کې ده.

۲۲.بُست، همدغه د هېلمند په لښکر ګاه کې پروت بُست دی. ساکانو بُست د سپیڅلي ځای په توګه لمانځه، ځکه دلته د ارغنداب سیند له هېلمند سره یوځای کیږي .

۲۳ . اشکانیان یا پارتیان په پارس کې د پاچاپانو هغه لړۍ وه، چې له ۲۴۷مخزیږدي تر ۲۲۴ زیږدي پورې یې پر پخواني پارس، عراق او نورو سیمو واکمني درلوده. د دوی لرغونی مشر اشک یا ارشک نومیده چې د (پرني) قبیلې مشر و، د لومړي مهرداد پرمهال یې د زاړه بابل په نیولو پسې پایڅې رابډو هلې او تر دې وروسته یې د فرهاد پاچا په زمانه کې رومیان پسې واخیستل، فرهاد پاچا د ساکانو په لاس ووژل شو، چې کیسه به یې وروسته ولولئ،اردوان د فرهاد زوی او ځایناستي، څه د پلار په کسات او څه هم د هېلمندپرسیند د اوبو بند د ورانولو او خپلې خواته د سیند د بهیر اړولو په پار پر ساکستان راوبلوسل، چې ساکانو بیا هم مات کړ. دغه منظومه د همدې ساکي حماسې کیسه ده. د اشکانیانو (پارتیانو) د واک لړۍ د لومړي اردشېر په لاس ورټوله شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۴. اوګزریاځ، په یوناني اوګزریاتس ، په دې نامه دوه کسان پېژنو، یو په سغد کې د پاراسوګدیایي ساکي قبیلې مشر او د روښانې پلار، چې له الکساندر (سکندر) سره وجنګېده، خو وروسته یې ورسره سوله وکړه او الکساندر یې له لور (روښانې) سره واده وکړ، د نورو معلوماتو لپاره د پوهاند زیار (رخشانه یاساکه پښتنه روښانه (Roxãna)څنګه د سکندر مېرمن شوه ؟) لیکنه کتلای شئ. دوهم اوګزریاځ همدغه د زرینې په دربار کې د تیشخولیو ساکانو پوځي. سیاسي مشر دی، چې له پارتیانو سره په جګړه کې، د زرینې د ساکي لښکر مشري کوي.

۲۵. له رومي څار (سیزر. قیصر) انتیوخوس سره د اشکاني پاچا فرهاد جګړه د بابل او ماد پرسر په ۱۲۸ مخزېږدي کې پېښه شوه، په دې جګړه کې فرهاد له ساکانو مرسته وغوښته، خو هغوی یوځه ناوخته ور ورسېدل، چې فرهاد یې په همدې پلمه له ونډې ورکولو غاړه وغړوله، ساکان غوسه شول او د یوناني لښکر . چې دوی هم له فرهاده خپه ول. په مرسته یې اشکاني پاچا فرهاد مات او په جګړه کې وواژه. تر دې پېښې وروسته د فرهاد زوی اردوان د پارتیا پاچا شو. پوهاند زیار په (پښتو او پښتانه د ژبپوهنې په رڼا کې) کتاب کې دا پېښه په ۷۵ مخ کې یاده کړې ده.

۲۶. د کک کهزاد کلا د فراه ښار جنوب ته ۱۵ کیلومتره لرې پرته ده، چې د یوه غره پر ډډه جوړه شوې ده، له ماسره، چې د دغې منظومې د لیکلو فکر پیدا شو، نو لومړی کار مې د همدې کلا له لیدلو څخه پیل کړ . دې کلا ته کافر کلا هم وایي، د خلکو تر منځ د دې کلا په هکله ځینې داسې یادونې شته، چې د اساطیري. افسانوي او تاریخي روایتونو یوه ګډوله یې بللای شو.

۲۷ . د فراه تاریخي کلا، چې د فریدون د کلا په نامه هم مشهوره ده، د تاریخ له ټولو ناورینونو او ویجاړیو سره سره یې لا هم خپل عظمت ساتلی دی. دغه کلا ۹۹ برجونه لري او تر ۳۰۰ جریبه ډېرې ځمکې څخه راتاو شوې ده، فراه کې د زاړه ښار په نامه هم یادیږي او ویل کیږي، چې تر اویا یا اتیا کلونو پخوا هم د فراه ولایتي مرکز په کې و. دوه دروازې لري، چې یوې ته د کندهار او بلې ته د هرات دروازه وایي.

۲۸ . روښانه، ساکي نوم دی. یو نانیانو ورڅخه (رکسانه) جوړه کړې او پارسیانو (رخشانه) ګڼلې ده، ساکي نجومیانو او پال نیوونکیو د (روښانه) په نامه یو کوشنی، خو روښانه ستوری هم پېژانده، چې د نیکمرغۍ ستوری یې ګاڼه (وګ : سکندر ورکسانه د جوآن کریسپي لیکنه، د عبدالحمید فریدي عراقي ژباړه.)

یوه روښانه د اوګزریاځ (اوګزریاتس) لور وه، چې د سغد په جګړه کې د الکساندر (سکندر) مېرمن شوه. د فراه دغه روښانه د سیمې د یوه ساکي واکمن مېرمن وه، چې د ساکي قبیلو ترمنځ په خپلمنځي جګړو کې ووژل شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د (کک) په نامه زوی. زموږ د منظومې اتل. ترې پاتې شو، روښانې د خپل وژل شوي مېړه پرځای کلونه کلونه پر فراه حکومت وکړ.

۲۹. تېسپون، تېسفون : کم وزیات شپږ سوه کاله د پارس پلازمېنه و، دا ښار په اوسني عراق کې دی. د اشکانیانو په دوره کې د دوی پلازمېنه و، په ساساني دوره کې یې هم خپل سیاسي. اقتصادي ارزښت ساتلی و، خو پر سیمه د عربانو تر یرغل وروسته لوټ او ورو ورو په کنډواله بدل شو.

۳۰. دا لنډۍ یا یې مفهوم، د ځینو څېړونکیو له خوا په هغې دورې پورې اړوند ګڼله شوې ده، چې اریاني ځوانانو به د شپې له خوا د هوما یا سوما ګلونه په غرونویا دښتو کې رېبل.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library